

לשכת הפרוטוקולים		
דף	מתיך	דפים
1	24	
עותק	מתוך 5 עותקים	

-סודי-

ועדת החוץ והבטחון

148

פרוטוקול מס' 148
 מלישיבת ועדת החוץ והבטחון
 מינוס ב' י"א בכסלו תשל"ט - 11.12.78, שעה 10:00

נכחו:

חברי הוועדה:
 ס. אבנס - יו"ר
 א. אבן
 ש. י. גרוס
 ח. דרוקמן
 ב. הלוי
 ס. חריש
 ע. נוף
 י. רוט
 ס. תלמי
 א. רובינשטיין

מזמנים:
 פרופ' ב. אקצין
 פרופ' ס. מילטון

מזכיר הוועדה: א. רדאי

רשמה: א. ברק

סדר היום:

1. המלצות ועדת המשנה לנושא ערביי ישראל
2. מסקנות ועדת המשנה בנושא זכויות יהודי ערב
3. האוטונומיה ביהודה ושומרון - המסך הריון

לשכת הפרוטוקולים	
דף 2 מתוך 2	דפים 2
עומק 5 מתוך 5	עומקים 5

-סודי-

ועדת החוץ והבטחון

11.12.78

היו"ר מ. ארנס:

אני פותח את הישיבה.
יש לנו מספר עניינים סידוריים בשרם יגיעו
הפרופסורים אקצין ומילסון.

א. רובינשטיין:
להערכת, חשוב שהוועדה תתייחס להצעות
שהועלו לרה-ארגון בזה"ל על ידי אלוף במילואים ישראל טל, והתגובה
שנתקבלה להן על ידי משרד הבטחון. הייתי מציע, אם הוועדה תאשר,
שוועדת המסנה בראשותו של פרופ' רום, שעוסקת בנושא רכש בטחוני,
בהרכבה המלא תתייחס לנושא הזה ותזמין את אלוף טל ואת נציגי משרד הבטחון
כדי להציג לפנינו את בעיית הרה-ארגון.

א. רובינשטיין:

הערתו לפני כמה חודשים, ואני חוזר ומעיר עכשיו,
כאשר עולות גיחות ספציפיות של זה"ל, אין
לנו ועדת מסנה לנושא, ואז רק חבר ועדה יכול להטריד את המליאה כולה.
אני מציע לדרון ברצינות בהקמת ועדת מסנה שעיוסקה יהיה זה"ל, לא מבחינת
שאלות אסטרטגיות שאנו עוסקים בהן כאן אלא בשאלות ארגוניות, מבניות
ושאלות של מטעם, דברים שאנו מעלים ואין לנו כתובת.

היו"ר מ. ארנס:

אני מסכים לדבריו. יש לי גם שם לוועדת מסנה
כזו - ועדה לכווננות זה"ל. דיברתי עם מספר
חברי ועדה שחשבתם אותם בעלי הכישרים המתאימים, ולא הצלחתי לשכנע
אף אחד מהם שיקח על עצמו ניהול ועדת המסנה הזו. נדמה לי שלא כדאי לדרון
לפני שיהיה יושב-ראש לוועדה זו.

מ. חלמי:

למה לא לדרון במליאה?

היו"ר מ. ארנס:

אני מבקש שוועדת המסנה של פרופ' רום
תחקור את הנושא באופן יסודי ואחר-כך זה יבוא
למליאת הוועדה. אני חושב שדרושות פה כש-שבע ישיבות מלאות כדי להגיע
לעובי הקורה. אני מבקש מפרופ' רום לקחת זאת על עצמו.

א. רובינשטיין:

אף אחד מחברי הוועדה בעלי הכישרים המתאימים
לא הסכים להיות יושב-ראש ועדת המסנה לענייני
זה"ל?

היו"ר מ. ארנס:

לא.

המלצות ועדת המסנה בעניין עבני ישראל

היו"ר מ. ארנס:

יש לנו המלצות ביניים מטעם ועדת המסנה לעניין
ערביי ישראל. בבקשה, חבר-הכנסת רובינשטיין.

א. רובינשטיין:

המסמך מדבר בעד עצמו. הייתי מעדיף לשמוע הערות.
ההמלצה הולכת בעקבות המלצות קודמות שחלקן גם נוצעו, והיא מוסיפה
חידוש אחד, לאחר שדעה כזו הובעה על ידי היועץ לענייני ערבים ועל ידי
השר נסים בשם הממשלה - והוא ששר מיוחד יטפל בעניין ערביי ישראל.
אין הכוונה לשר נוסף ואין הכוונה להקים מיניסטריון. הלכנו בעקבות
הדגם של השר גלילי שהיה מסונה על ענייני ההתיישבות עם עוזר מיוחד נטשטט
של מנכ"ל. אנו מציעים לבטל את משרתה היועץ לענייני ערבים, משרה שנעדרת
השפעה של ממש, ולהעביר את היועץ ואת לשכתו לשר המיועד. זוהי המסקנה
העיקרית.

אנו מבקשים לחדש את ועדת השרים, את ועדת
המנכ"לים ואת המועצה היהודית-ערבית, כפי שהקימה הממשלה הקודמת.

לשכת הפרוטוקולים	
דף 3	מחיר 24 דמים
עותק	מחיר 5 עותקים

11.12.78

ככל שוועדת המסנה הציצה יותר לבעיית ערביי ישראל, היא אחת מבעיות הפנים העמוקות ביותר, החוששנו מהפער העצום בין עוצמת הבעיה לבין היעדר הכלים לטפל בה. אני מבקש אישור הוועדה להמלצות. אני מבקש לחקן טעות הדפסה, כשכתוב שר הפנים והמטרה וצריך להיות שר הפנים.

הינ"ס. ארנס: אני מבין שהמטלה, לפחות לפי דברי השר נסים בכנסת, אמאא מקבלת את ההמלצות.

א. רובינשטיין: שוחחתי עם השר נסים טרם שמופן אישי והוא אמר שלדעתו המטלה תקבל את ההמלצות. מה שהוא אמר זה רק לאחר שיחה עם ראש המטלה בעצם מקבל את הרעיון הזה.

ב. הלני: אנו שצאים היום את ההמלצות על השולחן ורוב חברי הוועדה אינם סה. אולי כדאי לתת את זה לעיון ולהחליט אם לאמץ את ההמלצות האלה על ידי הוועדה המלאה בישיבה הבאה.

הינ"ס. ארנס: בסדר.

י. רום: הייתי רוצה לשאול להבהרה את יושב-ראש ועדת המסנה ולשאול איך נגבש את הנקודה הזו בהמלצות. אני חושב שאחד הדברים החשובים לגבי הטיפול בערביי ישראל הוא הקשר בין בעיית ערביי ישראל לערביי ארץ-ישראל. לי נראה שקשה להפריד את נושא הטיפול מבעיית הערבים כמיעוט בשטח תליטה של מדינת ישראל. כמובן, יש מצב חוקי שונה לערביי ישראל ולערביי יהודה, שומרון ועזה. מבחינה זו נדמה לי שכאשר דנים בנקודה הזו כדאי היה שההמלצות ייכנסו לענין הזה של הטיפול בבעיית המגזר הערבי. כי שיה לי לראות שנטפל בבעיית המגזר הערבי ללא התייחסות לדרך הטיפול של המטלה בנושא זה.

כללית, אני מצטרף להצעתו של חבר-הכנסת הלוי שבלטור קצת את ההמלצות ולאחר מכן נחליט. מטרופף ראשון אני חושב שאפשר להורות לוועדת המסנה וההמלצות נראות חיוניות ובעלות שך רב. אבל הייתי רוצה להתייחס אליהן כיתר עומק ומצד שני בהזדמנות זו לשמוע מה חשבה ועדת המסנה בנושא של המגזר הערבי בכללותו.

ב. הלני: האחריות המיניסטריאלית שם היא בירי משרד הבטחון.

י. רום: היום האחריות המיניסטריאלית בנושא ערביי ישראל היא בירי משרד ראש המטלה. מה מציעים לשנות זאת אם דנים על שינוי, אולי כדי לשוב על כל הבעיה.

א. רובינשטיין: הטרמטא-אוף-רפרנס מבכילים אותנו. לפי כתב ההסמכה שלנו עלינו להתעסק בערביי ישראל בלבד ולא בערביי השטחים. אני מציע שזה גם ישאר כך. היועץ הוא רק לעניני ערביי ישראל. משרד הבטחון מטפל בערביי השטחים במתכונת חוקית משפטית אחרת לגמרי.

הינ"ס. ארנס: לוועדת המסנה לא היתה הסמכה לדון בנושא מעבר למדינת ישראל. אני מציע שנקבל את בקשתו של חבר-הכנסת הלוי ונדחה את אישור ההמלצות לישיבה הבאה.

לשכת הפרוטוקולים
דף 4 מתוך 5 דפים
עותק 5 מתוך 5 עותקים

11.12.78

המלצות ועדת המסנה בענין תביעות יהודי ערב לפיצויי רכוש
רנזסי רדיפות

הינ'ר ס. ארנס:

לוועדת המסנה שדנה בענין תביעות יהודי ערב לפיצויים יש שתי הצעות אלטרנטיביות להמלצות. האחת של יושב-ראש ועדת המסנה טשה שמיר ושל איתן לבני והשניה של עקיבא נוף, בדעת המיעוט.

חברי ועדת המסנה - טשה שמיר, איתן לבני ועקיבא נוף אינם נמצאים כאן. עם זאת, הענין מתגלגל על שולחננו כבר כחצי שנה. אני מציע לחברי הוועדה לקרוא את דעה הרוב ואת דעת המיעוט ולהכריע כבוררים אביי קטיירס.

ג. הלוי:

אולי נדחה גם את זה?

הינ'ר ס. ארנס:

לא. אני מציע שקרא את המלצות.

א. רובינשטיין:

יש לי כמה הערות שוליות. אינני רואה את ההבדלים הגדולים בין דעת הרוב והמיעוט. עם זאת, יש דבר אחד שאני מוכרח להסבך את תשומת לב החברים. כוונתי למעיף 5, בדעת הרוב, האומר: "חנאי כל יעבור לכל חתימת חוזה שלום בין ישראל לבין כל ארץ ערבית לחוד או כולן ביחד - הוא הסכמה עקרונית לפצות את ישראל באופן גלובאלי, כעם וכמדינה, על הנזקים הללו, המסמנטיים במיליארדי דולרים." המסמעות היא שוועדת החוץ והבטחון צריכה לצאת נגד טיוטת ההסכם עם מצרים שאישרה הממשלה. איננו יכולים לעשות זאת. גם את התיקון של חבר-הכנסת נוף אינני מקבל. הייתי מקבל את הצעתו של נוף אם זה היה במסגרת הסכם סקיף. כי במצרים למען האמת בעיית הרכוש היא לא בעיה קרדיבלית, גם היא קיימת, אבל היא לא קרדיבלית. כאן נאמר שזה צריך להיות בהסכם. אמור לנו לקבל המלצה כזו אלא אם עושים את זה ביודעין, שזה בניגוד לטיוטת ההסכם שאושרה על ידי הממשלה.

ההתנגדות שלי היא למעיף 5 בשני הנוסחים.

ג. הלוי:

אני מציע שמציעי ההצעות ינסו את הצעותיהם. טה כל כך בוער לנו לדון כזה היום כאשר צו בהרכב כל כך מצומצם של חברי הוועדה?

הינ'ר ס. ארנס:

זה היה על סדר היום ושני המציעים ידעו שזה על סדר היום.

י. רנס:

במסמך הזה יש שני שיפטים או פרטיביים: 5 ו-6. הכללת נושא הפיצויים בהסכם השלום זה מעיף מרכזי. אני מבין את הנקודה שהעלה חבר-הכנסת רובינשטיין שהניסוח לא יהיה בסתירה לגבי הסדרים קיימים או הסדרים שיהיו. אבל מצד שני זה הנושא הכבד והקובע אם בכל יש טעם בהמלצות. אם לא נכניס להמלצות שהיו שקשור בהסכמים, אין טעם בהחלטות שלנו. אני מבין שמיטת הסכם השלום עם מצרים הנושא הזה בוכלל על ידי מעיף מלי של העברת תביעות הפיצויים ההודיות לוועדה שצריכה לדון בנושא הזה. מעיף 5 כהצעתו של חבר-הכנסת נוף פחות א יותר סכסכה את זה. אם לחבר-הכנסת רובינשטיין יש הצעה, אני מציע שיאמר אותה כדי שאותה ועדת מסנה תדע במה לדון. כי אם ההצעה היא לא להתייחס לזה בכלל, אין טעם בקבלת המלצות.

א. רובינשטיין:

להיפך, אני רואה את זה כנקודה חשובה.

י. רנס:

גם במצחים נלקח רכוש יהודי.

א. רובינשטיין:

ללא השוואה לעירק למשל. חלק גדול מהרכוש שהופגע אצל יהודים ששטרו על אזרחות זה שמתגוררים בארץ, היחה גם החזרת רכוש בעין חלקית וגם פיצוי. אין להשוות

לשכת הפרוטוקולים	
דף	מתיך 2 דפים
עותק	מתיך 5 עותקים

12.11.78

את זה להפקעה הטאטיבית שהיתה בטוריה ובעירק. אני חושב שאסור לא להעלות את הנושא הזה, אבל אני מציע שני שינויים: א. שייאמר, במשא ומתן בוועדה המשותפת בין ישראל למצרים, התביעות של יהודי מצרים הן הספציפיות של יהודי מצרים והן של מדינת ישראל כמסקמת הקהילה היהודית, יועמדו בדר העדיפות הראשון במעלה; ב. בכל פורום בעתיד, הנושא הזה יעמוד כעניין בעל עדיפות גולה. אבל לא הייתי חוצה בשום אופן שהוועדה תקבל אגב אורחא החלטה שעומדת בניגוד להחלטת הממשלה. זה רק יפחית מערך החלטתנו.

הינ"ר מ. ארנס:

הייתי מציע שבישיבת הוועדה הנאה שבה נדון ונכריע סופית, נביא את הנוסח שהוצע על ידי

חבר-הכנסת הבינשטיין.

א. רובינשטיין:

אם כך, אני מבקש להעיר גם לגבי סעיפים אחרים. אני שוכנע ששרד החוץ מתנגד להקמת ועדה בין-משרדית. שרד החוץ רכז את חומר התביעות של היהודים. לדאבוני, ועדות בין-משרדיות בארץ הן בדרך כלל גורם שמאית. כיוון שכל החומר בנושא הוא בתחום שרד החוץ, במחלקה מיוחדת, אינני רואה טעם להבחיב את הטיפול למשרדים אחרים, ובר שק ישיט את הפעולה. אולי אפשר להוסיף את שרד המשפטים, שרד המשפטים לא ריכז את החומר. החומר המשפטי הוא של שרד המשפטים. אל החומר העובדתי לגבי התביעות, שאגב, הוא מאכזב לעומת מה שחשבנו, מצוי בשרד החוץ. אז אני מוכן שיהיו שני משרדים אלה, אבל לא יותר, כי זה רק יעכב. משום כך אני מסתייג מההמלצה להקים ועדה בין-משרדית.

מ. חלמי:

אני קרוב להצעתו של חבר-הכנסת רובינשטיין ואני מציע שהצעתו תועלה בדיון.

לפי דעתי, הוועדה צריכה לדון בתביעת יהודי ערב בלא בהיסטוריוספיה. לכן כפי שהציע חבר-הכנסת נוף למחוק את סעיף 1, צריך למחוק את סעיף 2 ואת סעיף 4. אין ערך בכך שכתוב שטנה יבי יהדות בעולם הציעו להקים שתי מדינות. זו הייתה הצעתנו. הוועדה הייתה צריכה לעסוק בתביעות יהודי ערב, על זה צריך לקבל החלטות, ולא לעסוק בהיסטוריוספיה.

ש. גרוס:

אני מצטרף לדברי חבר-הכנסת חלמי בהצעה להשמיט את הסעיפים 1 ו-2, ולהתחיל במלים:

"שם הקמת מדינת ישראל פתחו הערבים במלחמה חוקפנית טוטאלית על ישראל". זה מספיק. את כל ההיסטוריה של שתי מדינות וכו' יש להשמיט.

אני מצטרף למה שאמר חבר-הכנסת רובינשטיין. אינני מציע להוציא את סעיף 5 אבל שלא יהיה כתוב "תנאי בל-יעבור". בכל הסכם שלום צריך לעלות את נושא התינויים ליהודי ערב. אני מציע להוסיף את סעיף 7 להצעתו של חבר-הכנסת שמיר, שנציגי ישראל בכל פורום ודיון בינלאומי יביאו לידי ביטוי את התביעה והדעות בנושא זה.

הינ"ר מ. ארנס:

אני מבקש סמזכיר הוועדה שיאמר לחבר-הכנסת שמיר ונוף לעבור אאא על הפרוטוקול של הישיבה

הזו, ואולי לאור מה שנאמר פה הם סמוגלים להציע לוועדה גירסה אחת מאוחדת. ואם לא, נצטרך בטעם הנאה להחליט.

א. רובינשטיין:

במקום לכתוב מיליארדי דולרים עדיף, לדעתי, להיכנס לפירוט שנותן הושגה מוחשית יותר כמה מדובר. כי כאשר אתה אומר מיליארדי דולרים אינך אומר דבר. יש היום במשרד החוץ חומר שנותן המחשה גם לצרכים פנימיים וגם לצרכים חיצוניים.

הינ"ר מ. ארנס:

מצד שני, אם אי אפשר לקבוע את המספר טופן סופי, מוטב לא לקבלע.

לשכת הפרוטוקולים
דף 6 מתוך 2 דפים
עותק 5 מתוך 5 עותקים

12.11.78

א. רובינשטיין:
 אני מציע לתת פירוט לסוג התביעות למשל:
 נכסי ולא ניידי, מטלטלין וכו',
 כפי שעשינו בתביעות הראשונות בהסכם השילומים. מדובר בשלוש קבוצות:
 1. תושב שנשאר; 2. אובדן כספי שנגרם שקב העקירה מסוינות ע"ב;
 3. התביעה של מדינת ישראל כאפוסטרופסיות של השיקום של יהודי ערב בישראל.
 צריך לתת משהו ספציפי ולא כללי.

הי"ר מ. ארנס: אם כן, נדחה את המסך הדיון.

האוטונומיה ביהודה ובשומרון - המסך הדיון בהשתתפות פרופ' בנימין אקצין ופרופ' מנחם מילסון

הי"ר מ. מילסון: פרופ' מילסון, הפסקנו אותך בפעם קודמת באמצע דבריך. נמשיך עשיו. בבקשה,

מ. מילסון:
 בפגישה הקודמת אמרתי שהסקיה שלי תכלול שלושה פרקים: א. סקירה היסטורית קצרה אצא על קווי ההתפתחות הפוליטית; ב. ניתוח והצגה של מושגים הרווחים בתיאור הטוב בשטחים וכמה פקודות יסוד בשטחים; ג. תמונת המצב המעודכנת עכשיו והשליכותיה. הספקתי להציג בפעם הקודמת את פרק א'. ברשותכם, אני מבקש להמשיך בשינוי סדר הפרקים - להמשיך לתמונת המצב העכשווית ואחר-כך לעבור לניתוח ולהבהרה של המושגים, כיוון שזה מתבסס הן על הסקירה ההיסטורית והן על תמונת המצב העכשווית, ואולי זה סדר עדיף.

את תמונת המצב עכשיו אני מתחיל לתאר בעצם מלפני קמפיין דיווי ועם התחלות הענין בזמן שאחרי ביקור סאדאת בירושלים. זמן מה לאחר ביקור סאדאת בירושלים בסוף 1977 וראשית 1978 דעכה אותה תמיכה ציבורית מוגבלת שהיתה קיימת ביהודה ושומרון ליוזמת שלום של סאדאת. כזכור, היו גילויים מסויימים של תמיכה. היו אישים יותר או פחות חשובים, בדרך כלל פחות חשובים, שמיוזמתם התארגנו לצאת למצרים ולהביע תמיכה ביוזמתו של סאדאת. אך הגילויים הללו, מוגבלים ככל שהיו, נעלמו פחות או יותר תוך חודשיים וחצי, או לפחות נעלמו מפני השטח. נדמה לי שיש לכך כמה סיבות: ראשית, הסדרה והתנברות של לחץ ציבורי מסווד של תומכי אש"פ נגד אותם אישי ציבור שהחריטו נגד אש"פ בכך שקיטו בכרחה את סאדאת למרות שאש"פ יצא נגדו. אני אומר לחץ מסווד, כי זה בא לידי ביטוי בתגובות של העיריות, של אגודות הצדקה, של העתונות - ארגונים מסוודים בעלי משקל. המחנה הפרו-אש"פ הסיל א מלוא המשקל נגד ביטויי התמיכה. גורם נוסף: אש"פ הפעיל טירור פיסי. זכור הרצח של ג'נח בפתחארי. גורם נוסף ובעל חשיבות מסויימת - ירדן עצמה לא עודדה את אנשיה, אלה שהיו מוכרים כאנשיה, לתמוך ביוזמת השלום. וגורם אחרון, ולא בלתי חשוב, שמאדאת אצמו לא עודד בצורה ממשית את אלה שתמכו ביוזמתו. אמנם, אלה שבאו ביוזמתם למצרים, נחקבלו; אלה שבאו לפקוד את סאדאת במלון הטלך דוד בירושלים, נחקבלו על ידיו בשמחה, אבל הוא לא שלח הזמנות רשמיות לאלה שרמזו שמוכנים לבוא למצרים לפתוח מו-שיח, ועל ידי משיח הזמנות כאלה לקרוא תגר של היצוגיות של אש"פ. את זה סאדאת לא עשה.

המצב הזה של היעלמות התמיכה בתכנית השלום, היעלמות כמעט מלאה, מאפיינת את שנת 1978, כמעט מראשיתה, מחודש פברואר.

12.11.78

לשכת הפרוטוקולים
דף 7 מתוך 2 דפים
עותק A מתוך 5 עותקים

שבועות אחרים לפני קמפ-דיוויד החחילו להתפרסם בכלי התקשורת הישראליים - הרשיו והעתונות - ידיעות שניכרים סימנים שלאאמא התפכחות והתמתנות, אלה היו הביטויים. לעתים אמרו סימנים קלים, אינדיקטורים של התפכחות והתמתנות בקרב כמה מראשי הציבור בשטחים. לפעמים אמרו שיש אישים ביהודה ושומרון שיהיו מוכנים לרון עם ישראל על תכנית האוטונומיה, אם תכנית האוטונומיה תעבור שינויים מסויימים. ביחד עם אותן ידיעות היו ידיעות שגורמים ישראליים בשחוניים בכירים נפגשו עם אישים בשטחים. כך שהיתה ספיכות פרשיות בין הידיעות על ההתמתנות לבין הפגישות, והקורא יכול היה להגיד ששכונות לרון על תכנית האוטונומיה באה לידי ביטוי באותן הפגישות. ידיעות ששר החוץ הישראלי נפגש עם כמה אישים בכירים בשטחים, אבל אותן ידיעות שאירו את שמות האישים אתם נפגש שר החוץ חסויים. אנשים שהכירו את המצב בשטחים אשר נתפרסמו הידיעות האלה, היה ברור להם שאין לידיעות שחר. פרט פיקנטי, אולי מצחיק, כפי שאמרת, הידיעות הישראליות שאירו את שמות האישים שאתם נפגש שר החוץ חסויים, אך יום יומיים לאחר שנתפרסמו אותן ידיעות ישראליות הן על הפגישה והן על הנכונות המסוייגת, חיכמת אל-מסרי, אשר האישים הכולטים והמעניינים ביותר טהבחינה הצוליטית ביהודה ושומרון מטר הודעה לעתונות, בעיקר באלקורס, כולקמן: נפגשתי עם דיין ובפגישתי אמרתי לו: תכנית האוטונומיה שלכם איננה קבילה לחלוטין. יש לרון עם הנציגים המוסמכים של העם הפלשתינאי קרי אש"פ. בלי הקמת מדינה פלשתינאית והחזרת כל הזכויות לא יכון שלום. עד כאן דברי חיכמת אל-מסרי. אז זה היה לפני קמפ-דיוויד. כאמור, מה שחשוב לציין הוא שאותן ידיעות בדבר תמיכה כביכול היו חסרות שחר. מדוע חשוב לקבוע זאת? כדי שנוכל להעריך נכונה את המצב היום ואלו גורמים השפיעו עליהם. אם אנו מעריכים שהיתה נכונות לפני קמפ-דיוויד, אנו מתחילים לשאול מה קרה לאותה נכונות שנעלמה. ואכן, עתונות הישראלית נתפרסמו לפני מה שבועות מאמרים שמנתחים בצורה מעניינת מה הן הפעולות או ההכרזות הישראליות שהביאו לכך שהתמיכה שהיתה באוטונומיה נעלמה. הניחוח הוא גיוני כמו של ספקולציה יכולה להיות בעלת מבנה גיוני, אבל חסר שחר. כי לא היתה תמיכה בתכנית האוטונומיה לפני קמפ דיוויד, והקו הרווח היה: אש"פ הנציג הבלעדי, אין פתרון אלא תוך דיון עם אש"פ והקמת מדינה פלשתינאית.

לאחר חתימת הסכמי קמפ-דיוויד ההתנגדות מקבלת ביטויים קולניים מאורגנים ומגובשים. הביטוי אולי הכולט ביותר מבחינת ההשתתפות ההמונית היו הכנסים באוניברסיטאות, אבל לא היו אלה הביטויים היחידים. האחרון מבניסם שכה להד בעתונות הישראלית. זה היה בכנס בשכם ב-2 בנובמבר. קימו לו כנס בבית-לחם וכנס בניר-זית. מה שיחזו את הכנסים האלה זה הבלטת הזהות הלאומית הפלשתינאית, דגלי פלשתיין, שירי אש"פ, הכעת תמיכה בדרכו של אש"פ דרך תאבק המזויין, קריאה לשימוש נכוח. בבית-לחם הושמע הטייטמא: תנו לנו רובים; בשכם - אנו מבקשים מרד עם רובים, אנו מבקשים להקים כוח שיוכל להתמודד עם הכוח הנציב מולנו. היו ביטויים אירידנטיים חריפים, דיבור על חזרה לגבעות סמו וקריאה לפגיעה אלימה באלה שמביעים תמיכה בהסכמי קמפ-דיוויד.

עוד פרט מעניין בהתגבשות: המועצה המוסלמית של ירושלים גם היא נתנה ביטוי להתנגדותה להסכמים. המועצה מורכבת מאישי ציבור מסרסטים ומכלי קודש. בעבר היתה מוכרת כגוף, ועודנה קשורה למסור הירדני. היום כאשר ירון בחזית ומירוב לקמפ-דיוויד, אין בעיה. המועצה המוסלמית נתנה ביטוי ונותנת ביטוי להתנגדותה המוחלטת להסכמים והצטרפותה לחזית המלוכדת של הציבור המתנגד. כך שנוצרה חזית שהיא חחבה מאוד הן מהבחינה הגיאוגרפית והן מהבחינה הרעיונית בתוך הציבור הערבי. הומכי אש"פ, הקומוניסטים, אישי הציבור הדתי והירדניסטים פועלים בחזית אחת של דחיית תכנית האוטונומיה והסכמי קמפ-דיוויד, וחל גיבוש גיאוגרפי של חזית מלוכדת מדהרית בדרום ועד ג'נין בצפון ורצועת-עזה במערב. לכנס בשכם באים נציגים במשלחת מאורגנת ומנוקיי נרכה. הליכוד מה מוצא ביטוי מאמרים ודבררים. לאחר הכנס אצ בשכם עמד להיערך כנס בחברון, אבל

לשכת הפרוטוקולים	
דף	מתיך 2 דפים
עותק	מתיך 5 עותקים

12.11.78

שלטונות הבטחון החליטו שלא להתיר יותר כנסים מסוג זה, והכנס בחברון לא קויים. נוסף לכנסים האלה שמתקיימים בקמפוסים האוניברסיטאיים אבל מושכים ציבור טוליטי רחב, יש פעילות רבה במועדונים פוליטיים של אגודות הצדקה בכל מחבי האזור, דרך העברת אינדוקטרינציה כתובה נוסף למאמרים בעתונות. בעתונות יש תופעה מעניינת: אלקחט, שהיה בעבר עתון פרו-ירדני מתון יותר או בוח יותר לקבל השפעות, בענין הזה של הסכמי קמפ-דיוויד הוא חריג לעומת שאר העתונים. אלקורט משמיע ניסוח אחרות: אל נא תדברו כולכם שם, אלה המגנים אל תגנו בחריפות כל כך ובה את סאדאת, מדוע אתם יותר אף קיצוניים מגינוי סאדאת מאשר בגינוי ועידת בגדד?

יש לציין שהיו נסיונות מצד הקונסוליה האמריקאית ונציגים אמריקאיים אחרים למתן את ההתנגדות לסכמי קמפ-דיוויד. היתה פעילות דרך ביקור אחרטון, ביקור סונדרס ונציגים אמריקאיים אחרים, לשענע אישים בשטחים לקבל את הסכמי קמפ-דיוויד ולהיכנס לתהליך. מקבות ביקור סונדרס היה ביקור של מי שהיה עוזרו של פולברייט - טילמן, וכמובן מגיעים תכופים של אנשי הקונסוליה. אין לומר שהאמריקאים הצליחו. הם ספגו ספירת לחי ודווקא מאותם גורמים שהאמינו שיוכלו להישען עליהם בנוא עת מבחן פוליטי. אף אחד מראשי תורים שהוזמנו לפגוש את סונדרס ואחרטון, פרט לראש עיריית בית-לחם, לא באו. אפילו ראש עיר אחד שמשרד החוץ וגורמים אחרים במשך שנתיים וחצי הזמינו אותו לארצות הברית, כאשר הזמינו אותו לפגישות סרב לבוא.

מי בא לפגישה עם בירד?

היו ר' מ. ארנס:

מ. טילמן:

אינני יודע. מה שראיתי מתון ולא הספקתי

לבדוק בשטח, ראיתי שהיו שם כמה אלה

שנפגשו עם סונדרס: פרג', בקרוואן ואולי נוספים. זאת אומרת, הרשימה

הולכת ומצטמצמת. אצל אחרטון היו יותר. אצל סונדרס פחות. עם סונדרס

נפגשו שמונה. אלה שנפגשו עם סונדרס סיפרו למקורביהם: א. ארצות הברית

רואה בתכנית האוטונומיה שלב ראשון בלבד ואחריו תחשבים ישתתפו

בקביעת עתידם; ב. קרט אפייחס - או לפחות כך הם הבינו - חשיבות כה רבה

להשתתפותם של נציגי החושבים בטשא ומתן עד כי יהיה מוכן לדחות את החתימה

של הסכם השלום בין ישראל ופצרים כדי לתת הזדמנות לתושבי השטחים להחליט

להשתתף. ג. ניקש להסביר להם שיבינו שישראל איננה יכולה לשאת ולחת עם

אש"פ כל עוד אש"פ דבק באוטונומיה; ד. בשלב זה מזרח ירושלים לא כלולה

בתכנית האוטונומיה, אך בעתיד ימצא פתרון לכך. חרף המזיזים חריפים שנתן

סונדרס בפגישה, הם הביעו התנגדות נחרצת להסכמי קמפ-דיוויד וסרבו לקבל

אותם.

נוסף לפגישה הקולקטיבית עם אותם השמונה,

סונדרס נפגש עם אנואר אל-חטיב, שהקונסוליה האמריקאית תיארה אותה לאחר

הפגישה כטושל טחוז ירושלים. הוא היה בתקופת ירון טושל טחוז ירושלים.

הפגישה חזו בערכה ביחו של אנואר אל-חטיב, ובעקבות הפגישה אנואר אל-חטיב

פרסם הודעה בעתון מה היה ומה אמר לסונדרס. לטענתו, הוא דחה סכל וכל

אתהסכמי קמפ-דיוויד, אמר שאינם אפילו כמים למשא ומתן וכי יש לשתף

את ירון, סוריה ואת נציגי העם הפלשתינאי בטשא ומתן.

העמדה של המפלגה הקומוניסטית ביהודה ושומרון

היא עמדה של הצטרפות לאותה חזית ציבורית רחבה של סירוב ודחיה. כאן

יש כמה תפלות, כי המפלגה הקומוניסטית של יהודה ושומרון איננה מהווה

חלק של אש"פ, ושלא כאישי הציבור תומכי אש"פ שקיבלו על עצמם לפוטבי

לקבל את קו אש"פ כקו טנחה, המפלגה הקומוניסטית איננה מחוייבת בכך.

היו לי לאחרונה שיחות עם כמה מהקומוניסטים האלה ונזדמן לי לשמוע

איך הם ממבירים את עמדה שלהם. כי לפי הקו האידאולוגי שלהם הם מוכנים לא

להכיר במדינת ישראל בגבולות 1967 בהתאם לעמדה המדינית. הם מסבירים כך:

הם אינם רוצים לקבל את תכנית האוטונומיה, כי הסכמה לתכנית האוטונומיה

עלולה להקחות את חריפות הכעיה, ליצור בעתהקהל העולמית שכיום תומכת

במאבק הפלשתינאי איזו אשליה של פתרון, ועל ידי כך להחליש את המאבק

לפתרון רדיקלי של הקמת מדינה פלשתינאית. נוסף לכך, לא מוכנים לוותר

לשכת הפרוטוקולים	
דף 2	מתוך 2 דפים
עותק	מתוך 5 עותקים

12.11.78

על העקרון של מדינה פלשתינאית. הם אמרו: בשבילכם העקרון של מדינה פלשתינאית זה כמו בשבילכם בתקופת המנדט העקרון של העליה למדינה הציונית. נוסף לכך אמר לי איש שיחי שיש כאן שאלה של הערכת מצב פוליטית. כיוון שהסכמי קמפ-דיוויד ותכנית האוטונומיה נתקבלו תוך שמשלת ישראל מזהירה שלא מסכימה למדינה פלשתינאית, חשש אין זה סביר שמדינת ישראל אכן תאפשר לחהליך הזוהל לעבור מאוטונומיה להקמת מדינה פלשתינאית ולכן הם מתנגדים. יחד עם זאת, אותו בן-שיח אמר, אם ברית המועצות תשסה אח עמדתה, א גם אזו בשנה. מפני שאם ברית המועצות תשנה, כל המסגרת משתנה, וגם ברית המועצות תהיה ערבה לכך שתקום מדינה פלשתינאית. עד כאן תמונת המצב כמו שאני רואה אותה כיום.

ברשותכם, אעבור לפרק ג', לפרקל הבהרת משגים ומונחים. המושג הראשון הוא הזכות. אבל אולי אחזור על מושג שהזכרתי בפעם הקודמת, אבל נדמה לי שלא הבהרתי את הדברים די צורך, ונדמה לי שנחתי מקום לטעות, לכן אחזור על המושג "הקשר עם ירון". הקשר עם ירון הוא קשר רב-סימלי. יש סימל גיאוגרפי שהוא סימל רחב. יושבים כאן מוסתים לאסטרטגיה ולמדיניות שאינני מוכן להתחרות בהם. יש קשר מבחינה טריטוריאלית, יש קשר לעולם הערבי. זו עובדה מכרעת בסיסית שלא השתנתה. יש קשר דמוגרפי. ששים אחוז מאוכלוסיית ירון ממזרח לירדן הם ממוצא פלשתינאי.

י. רבינו: כמה זה במספרים?

מ. מילסון: למעלה ממיליון ורבע.

י. רבינו: מאחרי 1948?

מ. מילסון: לא. מוצא פלשתינאי הכוונה שמוצא המשפחה ממערב לירדן.

י. רובם: האם יש הכדל לגבי משפחות ממזרח לירדן שבמצאות או ממערב לירדן מבחינת הערביות שלהן או מבחינת חלוקה שבטית-ערבית?

לא

מ. מילסון: כאשר אני אומר ששים אחוז אני מתכוון/לכאלה שעזבו אחרי 1948. כי ה'יו גלי מעבר אוכלוסין בעיקר ממערב למזרח לאורך תקופה ארוכה, ער שלושה דורות, בעיקר בתקופת המנדט, לא רק אז.

הי"ר מ. ארנס: חשכתי שזה הי"פך.

מ. מילסון: יש מיתוס ציוני ששינוי מאזן המספרים בתקופת המנדט הוא תוצאה של החורגים. אבל במסטיסטיקה שהוכנה על ידי פרופ' בקי עם השלכות לאחור, מסתבר שחדר המיטקת ניצח. מסתבר שהם פשוט מתרבים. כי ארוב החורגים היו פועלים מתגרים, כאו לעונה וחזרו. בוודאי, יש גלי הגירה, אבל אלה גלי הגירה של המאה ה-19. יש גלי הגירה מסצרים מתקופת מוחמד עלי, אבל בתקופת המנדט עיקר הגידול לא היה על ידי הגירה. לעומת זאת היה הגירה רצופה ולא רק אחרי 1948 מאזור ההר של ארץ ישראל המערבית לארצות ערב. בקהיר יש אוכלוסיה חבדונית עצומה. בקהיר יש עשרות אלפי חבדונית. אלה אנשים פעילים, לא כמו אצלנו. יש קשר דמוגרפי אסיף מאוד והקשר הזה הוא קשר של יותר מדור אחד ויש קשרים בין אזורים. למשל, העיר אירביד יש בה הרבה יוצאי צפת וטבריה. העיר טאלט יש בה יצוג שכמי חזק. העיר קארק קשורה לחברון. יש אשם הגירה קראקית לחברון עוד מלפני כמה דורות, עוד בתקופת העותמנית. ברמאללה ונאל-בירה יש בדואים שהיגרו לפני דורות רבים מהמזרח. היה קשר ו-סטרי אבל היום ששים אחוז מאוכלוסיית ירון מוצאה מכאן. וכסובן, ישנם כל הקשרים המשפחתיים והעסקיים. זה הסיפור הדמוגרפי והגיאוגרפי. נוסף לזה ישנו המספר הפוליטי שיש בו שני סעיפים. כאשר ידן שלטה כאן שלטון בפועל, היא

לשכת הפרוטוקולים	
דף	מתוך 4 דפים
עותק 10	מתוך 5 עותקים

12.11.78

הפעילה את אשיטת הפטרונאז' ושיטת האינטרסים ההדדיים שבאמצעותה הבטיחה שיחוף פעולה בפועל ולויאליות כדי להתגבר על המימדים של האידיאולוגיה הפאן-ערביסטית, שהיו עלולים להתגבר ולערער את שלטונה. היא נטרלה את הרבדים של הפוליטיקה או הסדיניות המתנית בדרגים של הסולידריות הכלל-ערבית או לאומיות כלל-ערבית באינטרפרטציה מסויימת שהיתה בלתי נוחה לירדן, על ידי המישור הפרגמטי לוקלי המתונה שהוצגו בו היה מתונה כנאמנות לכתר. את כל זה ירדן עשתה על רקע של לגיטימיות דפסטו. סיפוחה של הגדה המערבית לירדן הוכר רק על ידי בריטניה ופקסטן. דפסטו הליגה הערבית קיבלה את זה. פליטי הגדה המערבית נעו בכל רחבי תימן הערבית עם פטרונאז' ירדני. דפסטו היתה לגיטימציה לסצנ הזה והלגטימציה הזו נמשכה אחרי 1967. ירדן הוסיפה להיות בעלת התביעה. לכן הוספתי את התביעה הלגיטימית הסוכרת של ירדן. ה. הגורם שהיווה את ההבדל בין מה שקרה ב-1972 בבחירות המונציפאליות למה שקרה ב-1976 בבחירות המונציפאליות - לא שהחייבה לירדן היתה גדולה יותר ב-1972, אוקראינה זכרונות של הטבח של ספטמבר השחור היו יותר חיים - אבל עובדת הלגיטימיות של תביעת ירדן היתה גדולה יותר. זה נושא הקשר עם ירדן שמוטיע הן בתיאור הסצנ כשטחים והן בהערכות סצנ.

הנושא הבא הוא נושא הספנק בפח"ע ובחוף זה כתח-
 טעיף המושג של שטח כשטחים. סדר כלל בדיווח על הסצנ אנו שומעים שיש שקט כשטחים. כאן אולי אקדים ואומר, כל הסקירה שלי היא סקירה אקדמית ולא של איש ביצוע, יחד עם זה נדמה לי שבהבדל מהסקירה ההיסטורית, אוחז הפרק של בירתו מושגים שאולי אם מישהו ירצה, יכולה להיות לו טשטעות בשיקול אפוליטי. ענין הנושא של שקט כשטחים כדאי לבחון אותו מכמה היבטים: ראשית, בשנתיים וחצי - שלוש השנים האחרונות יש עליה בפיגועים ובנטינות הפיגוע. יש עליה רצופה, מתמדת ומשמעותית.

החל עם כוא סאדאת? הינר ט. ארגנ:

לא. זה במשך שנתיים וחצי - שלוש. ט. פילמון:

יש גם שליה באיכות הפיגועים? ט. גור:

איבני יכול למדוד איכות. אין לפני גם מספרים ט. פילמון:

של קורבנות. אני מדבר על פיגועים ונטינות פיגוע. אם הצלחנו בדרך מזל לסכל פיגועים, זה לא משנה את הו כדה שהיתה פעילות. יש עליה רצופה וניכרת. יש עוד תופעה מעניינת: מבצעי הפיגועים והמשתתפים לחוליו הם ברובם המכריע חושבי השטחים. ואם יאמר האומר שזה כיוון שמבצעי הפיגוע מגיעים מבחוף, אין זה נכון. כל קיץ באים 300 אלף מבקרים. זה נובע לא מהאילוף של כניסת אנשים מבחוף אלא זו תופעה אחרת שראוי להתבונן בה. זה מביא לשאלה איך נאבקים בפח"ע.

עם כל אי-הנעימות שבדבר, הייתי מתכוון במה שעשו הירדנים ב-1970-1971. נוסף למימד הצבאי הברוטאלי הם נקטו, הם שו רברים נוספים: כאשר נתפסו פושעי פח"ע בין שהיו מפקים צבאיים ובין שהיו אנשים בעלי מעמד פוליטי בארגון, הם הובאו לדיו ולטלוויזיה כדי שיתכחו או שיגידו שדרכם היתה פושעית. עשו מאמץ להתמודדות פוליטית ורעיונית. מבחינת ירדן המאבק הצליח. מצלנו המצב אחרת. אין לי ספק שנעשים מאמצים רציניים ביותר של התמודדות עם הדרג הסכצע, אבל לא ניכר נסיון של התמודדות בגר הדרג הפוליטי. אתן לכך כמה ביטויים, ואני מתייחס לאותם ביטויים שהיו בנוכחות קהל עם ועדה, לעתים בנוכחות העתונאים או קהל ערבי, כך שהדברים לא נשארו בהדרי חדרים.

בביקור של ספקר יהודה ושומרון לפני חודשים אחדים אצל ראש עיריית טול-כרם, משהיר ראש עיריית טול כרם: אלה שאתם קוראים להם עצדים בטחוניים אינם פושעים ואינם רוצחים ואינם טחטיסטים, אלה אנשים הפועלים על פי עקרונ של זכות ההגנה העצמית. הדבר הזה עובר

לשכת הפרוטוקולים	
דף	מחוך 11 דפים
עותק	מחוך 5 עותקים

12.11.78

בשקט ובלי תגובה, כי לפי תפיסות ישראליות סמל צבאי איננו מכשיר של התמודדות פוליטית. חבר עובר ללא תגובה. צריך להזכיר, כמובן, שפירוש ההצהרה של חילמי חנוך ראש עיריית סול-כרם היחה הזדהות עם אש"פ, כי לפי אש"פ כל פעולת טרור היא סימוס זכות הגנה עצמית. בהמשך אותה שיחה מבקש חילמי חנוך ונענה, לבקר את האסירים הבטחוניים. כלומר, יש כאן מנהיג פוליטי הסודה עם הקו של האמנה הפלשתינאית ומפגין את הסולידריות כנציג הציבור עם אסיריו. ראש עיריית רמאללה כרים חאלף; לפני כשנתיים וחצי היה משפט, וטרניר הובא לדין על חברות בארגון עויין ונעצר. הוטרניר, ור עוחה, העיד שהגייס שלו לאש"פ היה כרים חאלף ראש עיריית רמאללה. כרים חאלף טעולס לא נתן אתה דין על כך, והדברים אינם טור.

יש כאן כמה וכמה בעינות. אם למשל נער כותב סיטמא על קיר הפאתה נציגנו או נצחון לפאתה, אם ייתפט, יועמד לדין וייעש כך או אחרת. אותה סיטמא או סיטמאות חמורות לאין שיעור אם יושמעו בכנס רב עם, זה יעבור ללא תגובה. יש כאן חוסר עקביות וחוסר נחרצות שמתפרש בורכים אלה ואחרות על ידי הציבור.

חלק מאותן סיטמאות ציטטתי לכם קודם.

יש אולי עוד דוגמאות שמדגימות את הסירוב להתמודד התמודדות פוליטית סמבכיל למאסך נמרץ ככל האפשר לחסל את סיטפטום הפח"ע. בניקור שר הבטחון בפברואר 1978 בעיריית רמאללה, פנה שר הבטחון לכרים חאלף בשאלה, והוא ענה: אני איש הפי.אל.או. ואשאר איש הפי.אל.או. זה בנוכחות עתונאים וקהל. ראש עיריית חברון, אצאלא בהזדמנות אחרות מכנס כנסים ואוסר: חובה להיאבק בכיבוש ולהאבק בשלטונות. או בהזדמנות אחרת אמר: אנכי ילדינו חזקות אמרובים, או בהזדמנות אחרת בראיון פומבי עוד בראשית דרכו כראש איר, ביוני-יולי 1976 אמר: כל מנהיגי ישראל, בלי הבדל מפלגה, פועלים לפי הפרוטוקולים של זקנחא ציון.

יש כאן שורה של התבטאויות חוזרות ונשנות של הזדהות עם הקו של אש"פ, קרי, המאבק המזויין, שאותן אין התמודדות לא רעיונית ולא פוליטית, ובמקביל אין מאסך לספל בסיטפטום. זה נושא המאבק נאש"פ. ושוב הומר למחשבה: נדמה לי שצריך לזכור שזרועות צבאיות ופאתה שהם טרוריסטים, הם אבל טרוריסטים פוליטיים. הם אינם טרוריסטים לצורך שוד, וטרוריסטים פוליטיים חייבים להישען על בסיס ציבורי שנותן להם חסות, משמש מעטר, מקום גיוס ובעיקר מהווה רזון דשה, צידוק ולגיטימציה. כך אלאאאאאא שלבניקורים נבתי כלא יש חשיבות גדולה. אם נפסקים הביקורים בכלא, זה נראה כפגיעה קשה בטרוראל.

המושג הבא שפי אש"פ. זה זכה להיות נדרון או נדוש הרבה פעונות שלנו. צריך לתכור שהעברת כספים לשטחים דרך גשרי הירדן היא דבר שאין עליו הגבלה. כל אים יכול להכניס כספים ולהסיר אותם. ויש להניח - ועל כך אינני מוסמך להעיד - שש"פ במשך השנים העביר כספים במידת הצורך למבצע, לאנשיו, לכל מיני צרכים.

ע. גרני: אנשי אש"פ הטובהקים מקבלים טשכורות ?

מ. מילמן: אש"פ לא מזהיר על כך ומקבלי הכספים לא מזהירים על כך. השאלה כמה נשאר בכיס של

האנשים, כמה להפעלה פוליטית, כמה לדולצה ויטה. יש לנו הערכות על ההיקף שנכנס וגם על סג מסויים של כספי אש"פ. כאשר העתונות דיברה על כספי אש"פ, בדרך כלל לא דיברה על אותם כספים שמועברים לירגי ואהביצוע באופן ספציפי או למטרות ספציפיות. על כך אני לפחות אין לי ידיעות ואינני מוסמך לדבר על נושא זה. הנושא של שפי אש"פ עלה בעיקר בראשית 1967 ובתנופה גדולה מאוד על ידי הקונגרס הפלשתינאי מארס 1967, במסגרת הפרוגרטה לבניית התשתית למדינה פלשתינאית: העברה מאסיבית של כספים למטרות. כאן נכנסו אנשין של כספים למטרות, טון נכנסו אנשין של ידיעה מסוייטת על הכספים. היו גורמים בפובליציסטיקה הישראלית שאטרו שכל דיבור על כספי אש"פ הוא דיבור ריק, וכספי אש"פ זה כספים

לשכה הפרוטוקולים
דף 12 מתוך 24 דפים
עומק מתוך 5 עומקים

12.11.78

מאלג'יריה, מכונית, מסעוריה ומאכו-דבי. זה נכון באופן חלקי, כי לא ש"פ אין כספים, אבל החטיבה לגובים בשטחים נעשה תוך הכוונה פוליטית ובקרה של אש"פ, ומש"פ איש ציבורי שיצא החוצה לא חכה להגיע לכוחות או לאמירויות בלי לפגוע של איש אש"פ. אלה כספי אש"פ במובן הפוליטי.

בשאלת השאלה האם יש לזה טענות פוליטיות. היו גורמים הן בפוליטיקה הישראלית והן בפוליטיקה הישראלית שאמרו שזה לא מזיק. ככל שהדברים ידועים, הרי זה מאמץ או היחה התחלת בחודשים מארס-מאי 1977, לעקר את אמצעי הפוליטיא בכספי אש"פ. יש איזה מאמץ שניכר, הוא לא היה אינטנסיבי, הוא לא הגיע לכלל הבטלה ופיטוש טלא. גם האינפורמציה לא היחה מספיק מגובשת, אבל יש איזה מאמץ שהתחיל באפריל-יוני 1977 ונעלם, בעקבות התגברות אותו זרם של הפוליטיקה הישראלית שברט, אין דבר שיכניסו כסף, מה שיותר יילך לבתי שיטוש. האסכולה הזו כנראה התגברה ואין יותר מאמץ להתייחס לנושא, ככל שידוע לי. מה הטענות הפוליטיות, אם בכלל, של הכספים האלה?

אתן דוגמא ששייכת לתחום שפיקנטריה, אבל רלבנטית: בריר אל-בלאח יושב ראש עיר שגורסא דו-קיום עם ישראל ומצהיב על כך. בחדרו תלויות תמונות של מל מניי איש'ים ישראלים. כאשר ראש עירית עזה ראשד א-שאווה קיבל את ההקצבה הגדולה מכספי אש"פ, הוא אמר לראש עירית וי-אל-בלאח: תוכל לזכות בתמיכה מאסיבית אם תוריד את התמונות. ברטה לי שזה טענותי.

ש. גנני: הוא לא הוריד את התמונות?

ס. מילמן: הוא לא הוריד, לפחות בינתיים לא הוריד. לאחרונה כאשר ביקרתי שם - ואינני עוסק בכך כבר חודשים אחדים - אז הוא לא הוריד את התמונות.

פרוייקט החשמל בשכם: יש בדרך כלל אלמנט של שליטה של שכם על האזור הכפרי.

מהו ההיקף הכספי, ואינני רוצה להלאות אתכם במספרים: תקציב רמאללה לשנת 8-1977 זה 9 מיליון לירות. לפי מה שמסופר בעתונות הערבית ודומני שאין כאן שקר, כרים חאלף קיבל 2 מיליון דולר מאלג'יריה מכספי אש"פ, כ-40 מיליון לירות. מכיוון שהוא לא מעביר את כל הכסף בבת-אחת לבנק ישראל אלא מפקיד בכנקים בחו"ל, הוא לא סוכל מהאינפלציה של הלירה. יש גם שמועות שהוא קיבל יותר וזה מגיע ל-60 מיליון לירות.

תקציבה של חברון הוא כ-20 מיליון לירות תקציב שוטף ותקציב פיתוח. אוטורים שקוואטמה קיבל 180 מיליון לירות כיוון שהוא התחייב להעביר חלק מזה כתמיכה בגופים שבתוך אש"פ בעזה. כמובן, יאמרו שזה לא טש כסף שלשטתם, כי זה תקציב צריך להכניס לפרוייקטים מאושרים, אבל הדברים אינם כל כך פשוטים. כי אין לנו פיקוח על הכספים שלהם. לא קשה לשלם לאדם בצ'ק משוך על בנק בירדן. לכן, כאשר אתה שואל לאן זה הולך, שומרים שזה עומד לרשותם. זהותם הפוליטית מוצהרת, אבל זה לא כל כך פשוט וכל מי שיאמר שהוא יודע בדיוק לאן זה הולך, דומני שיהיה מכוזב, בלשון עריגה.

מעבר לנושא הזה של כספי אש"פ עומד עוד נושג והוא פיתוח סמתן. מצב הפיתוח הוא גרמא סמתן. פיתוח כלכלי, קרי - סתינות. כאן אני חייב להזכיר, ולהבדיל, את הסיפור המפורסם על ר' שמעון בר-יוחאי. לפי הסיפור, ישבו ר' אטעון בר-יוחאי ור' יוסי ור' יוסי אמר: מה נאים מעשיהם של הרוטאים: תיקנו מרחצאות, גשרים וכו'. ואילו ר' שמעון בר-יוחאי אמר: כל מה שתיקנו, תיקנו לעצמם. הטקטיב, ר' יהודה הלך והלשין, והרוטאים פסקו לזה גזר דין טוות ולזה משפך. ההתייחסות למאמצי פיתוח של אוכלוסיה שלפי תודעתה

לשכת הפרוטוקולים	
דף	מתיך 2 דפים
עותק	13 מתוך 5 עותקים

12.11.78

נתונה לכיבוש, ההתייחסות היא רק פוליטית. ר' שמעון בר-יוחאי מייצג את האיש בעל התודעה הפוליטית מול איש אחר שמייצג תודעה פוליטית אבל מטוב של השלמה או דו-קיום עם הכיבוש. האחר זה דו-קיום פעיל והשני זה דו-קיום פאסיבי. כאשר אני מסתכל על מעשינו שטחים, אין לי כל טפקסיה כאן מאמץ פיתוח כן, אמיתי ודי מרשים. מול התחלות בניה בהיקף של 50 אלף מטרים מרובעים בשנת 8-1967, הגענו בשנת 1976 למעלה מ-500 אלף מטרים מרובעים, פי 10. בעזרת הפרוטורציות מדהימות: מול 3 אלפים מטרים מרובעים התחלות בניה בשנת 1967, הגיעו התחלות הבניה ב-1976 למעלה מ-200 אלף מטרים מרובעים. מרובץ על בניה פרטית. זאת עדות מרשימה למה שקרה שם מבחינה כלכלית. תמותת תינוקות ירדה מאוד. פיתוח אקלאות, גידול התוצרת החקלאית בצורה מרשימה מאוד פר דונם ופר קוב מים והכנסה כלכלית. האם זה קיבל ביטוי פוליטי? - דוטנני שלא. ומי שאמר לעצמו מחוך הרגש האנושי אולי בפורמבי הם לא יכולים להודות אבל בינם לבין עצמם הם נוודאי מכירים, על כך אין ידיעות. מה שאוכל לומר, שראיתי ב"אקונומיסט" מאמר התוקף את ישראל השודרת מים מאיכרי ירדן: בעוד שמטרת מבזבזות מים על השדות הירוקים של תושבי הבקעה, מטפחים האיכרים הערביים את אדמותיהם המושקעות בשיטת הטפטפות שלימדו אותם מומחים מארצות הברית. מי שמכיר את שיטת הטפטפות שפותחה בישראל, יודע ששיטת הטפטפות היא פטנט ישראלי. אבל מוכן שלא יתנו קרדיט לישראל, ואמרים, כל מה שיש, לא עשו אלא לתועלת עצמם.

מכאן אני עובר לטושג שהוא אחד מטושגי המפתח של המדיניות בשטחים. בזמנו חבנו להשתמש בו: דיאלוג של מעשים. זה מושג שנבע ב-1967 והוסיף להיות עקרון מנחה שסצו אחד היה לו שימוש הסברתי אבל גם שימש עקרון מנחה לתפיסת המדיניות: אין אנו מתערבים במה שהאוכלוסייה חושבת, אין אנו מנסים להתמודד עם זה, איננו יכולים להתמודד עם זה, זה לא חשוב; מה שחשוב זה ליצור מציאות של חיים משותפים, ואותה יוצרים לא באמצעות התמודדות אידיאולוגית לא באמצעות מה שקרוי דו-שיח של מעשים. אתה נותן לראש העיר הלואה להגן, לפיתוח בירוב, לפיתוח רשת מים, לבניית מדרכות, וזה מוצהר על ידך כדו-שיח של אמעשים. צריך להודות שהצד הערבי שיתף פעולה בעניין הזה. כלומר, הצד הערבי שהיה צד מקבל, קיבל את הטענות. הוא לא נמנע מלקבל אותם. אבל לא היו ביטויים סמליים בלוריים של הכרה בישראל. המטענות הפוליטיות לא היתה חריפה בתקופה שירדן מיחנה את הרדיקליזציה הפוליטית. הדו-שיח החקיים כאשר הצד הישראלי האמין שהוא מטפח בירוב בצד הערבי, והצד הערבי טיפח את עצמו. מאז 1974, ובעיקר מ-1976, כאשר המוסדות עברו לשליטת תומכי אש"פ, עשו את זה תוך משמעות התואמת את מהוקרמת אש"פ. בתוך הנושא שדו-שיחא המעשים קשור בתפיסה של הפיתוח הסממן, בתפיסה שהמנהיגות מתחנת תוך פעילות פרגמטית - כך הדברים קיבלו ביטוי בשירות דקע, במאמרים עתונאיים, שעצם הפעילות המשותפת, הצורך לבוא במגע עם נציגי שלטון לטיפול בביוב ובמים, זה יוצר התפכחות והתמתנות וזה נותן את המשמעות לדו-שיח של מעשים. נדמה לי שטאמר מסויים של איש רשמי שנתפרסם ביוני 1976, בג'רוזלם פוסט, שיקף היטב את התפיסה הזו. זה היה מאמר שהסביר את המילכוד של ראשי הערים. לכאורה, יש כאן סט-בק - אלו ראשי ערים תומכי אש"פ אבל הם מסולכדים, כיוון שהם נבחרו כראשי ערים, הם רוצים להצליח, הם צריכים להשיג שיתוף פעולה של הממשל לצורך כל מיני תפקודים, הן שירותים פיתוחיים והן שירותים של פטרונאז, ולשם כך יצטרכו להתחמן. ומכאן שהם מסולכדים, הפכת פחות קיצוניים באש"פ ימתח עליהם ביקורת, ומה שרצינו - חיים משותפים - הושג. כיוון שלא הכל הושג, אי אפשר לדעת אם המילכוד הוטעל: אם היה מופעל לחץ על תרבים הפוליטיים למתן את עמדותיהם הפוליטיות כדי לקבל את הטוב שרצו; אבל כיוון שהמילכוד לא היה מסולכד אלא היתה הפרדה שהיתה מונחת ביסוד המדיניות של הממשל, שהם ידברו מה שהם רוצים ואנו נענה למה שהם רוצים - המילכוד פשוט לא עבד. אותם האנשים שהופיעו נכבס בשכם, בניר-זיה ובבית-לחם. המילכוד אפריל 1976, הם האנשים שהופיעו נכבס בשכם, בניר-זיה ובבית-לחם. המילכוד הוא בעצם מילכוד ישראלי. הישראלים מסולכדים כי הם מנהיגים שמדברים אתם ומפעם לפעם נותנים להם ציונים טובים שהם ראשי ערים טובים. הם זוכים

לשכה המרוטוקולים	
דף	מתיך 2 דמים
עותק	מתיך 5 עותקים

12.11.78

כשנחיים משני הצדדים: עראפת אומר שהוא שבע-רצון מדרך הפעולה של ראשי הערים בגדה ובאופן טיזר גם השלטון הישראלי אומר שהם בסדר.

ה. הרנסמן:

אז יש שיחוף פעולה עם אש"פ...

ה. מילסון:

יש כאן תר מעניין: נדמה לי שיש זכרון ישראלי קצר להיסטוריה של ארץ ישראל. כאשר מנתחים את את רוב הקולות למשרת המופתי, רואים שהרברט סמואל מ-1921, לא קיבל העניין ומתוך מגמה למחן אותו, אמר: תבחר את האיש המאוּמני למלכר אותו, ברגע שהוא קיבל את המינוי ממני, אני שורף אותו והוא יתמתן. הסובליציסטיקה הציונית לא הסכה מאז את שבטה מהרברט סמואל על אותו מינוי, ובצדק. אל אותן התפיסות של התמתנות מהן פרגמטיזם, כשבא הממשל הישראלי ב-1967, מתוך התעלמות גמורה מההיסטוריה של דרך היפקודה של מנהיגות לאומנית, הלכו באותה דרך, שהפרגמטיזם כשלעצמו ימתן את הלאומנים. פרגמטיזם שלעצמו אינו חזות הכל. אצל אש"פ על ידי אולוגיה לאומנית, אני מדבר על ערבים.

באשר נבחר ראש עיריית חיפה, ואז עוד לא היו לו כספי אש"פ; כאשר נבחר לראש עיר, הצעד הפומבי שלט היה לסרב לחתום על חוזים עם הצד הישראלי. שיחות אחר הוא אמר: לא שהחזוה איננו טוב מבחינת ספטיט, אלא בשבילי זה מנוף לעורר שאלה פוליטית. היו בחוזה שני סעיפים שלא סזאו חן בעיניו: שלשון המקור היא עברית ושטקום הדיון יהיה בירושלים. זה מנוף פוליטי. באותה תקופה עוד לא היה לו שף, הוא היה אז במצב כספי לא טוב, אבל השאלה של האיריאולוגיה והסימבוליות של המאבק היתה לו חשובה.

עוד מונח שהוא ממובחי היסוד של דוקטרינת

הממשל הישראלי הוא - פעולה לפי עקרונות של מטשל תקין ושלטון חוק. השאלה עד כמה הדברים עומדים במבחן הביקורת. רוצים לומר, מה שניתן להבין לציבור זה שאין התערבות לכפיה, אלא פועלים במסגרת. אבל לא פעם הערבים אומרים: העקרון הזה נראה חסוד, כי לא תמיד אתם נוהגים כך אלא מה תלוי באיזה שיקולים שאינם דבר ברור. דוגמא אחת: כרים פחה סול עוהר - אחד מועמד לדין ואחר לא. חבר עיריית אל-בירה מורשע בדין על תקיפת שוטרי ולא מאבד את תפקידו. אחד המקרים היה המקרה של ראש עיריית בית-ג'אלה שתקף תקיפה אלימה שוטרים וקצינים. זה קרה באוגוסט 1977. לקח חצי שנה עד שהועמד לדין. לאחר שהועמד לדין, בית המשפט העיר הערות חריפות מאוד על אי-העמדתו לדין, על אי-חקירתו כבלכה, על זה שבביית העדות הראשונה משטרה, במקום שהגיע במשטרה, בלכו אליו למשרד והוא סטר אח עדותו באמצעות עורך-דין. בסופו של דבר הוא הודח כחוק בספטמבר השנה, ואיש אחר לפי הרשימה, כחוק, תפס את מקומו. אבל התהליך הזה נמשך הרבה מעבר למה שהיה מקובל. בירדן, אילו דבר כזה היה מתקבל על הדעת - שראש עירייה שוטר, דבר כזה לא יתכן שם - אילו זה היה מתקבל על הדעת שם, היו נוהגים עמו אחרת. בירדן כמו בישראל מפעם לפעם שומעים שמבקר מטעם העירייה בדק ומצא אי-סדרים. צריך להניח שהעיריות מתנהלות כל כך כדין כיוון שפעולם לא היה מקום לטשטש על שחיתות או ביקורת פומבית.

עקרון שקטור לעקרונות הללו הוא

העקרון של אי-התערבות; אין להתערב מינסטיקה הפוליטית המקומית. זה נשמע טוב, אולי זה גם באמת טוב. אבל הגנה נראה מה זה אומר: הגורם שלט בשטח בפועל ושהיה מעורב בדינמיקה הפוליטית, באותו איזון עדין בין הכובד של הפוליטיקה הסיסטמטית לבין הפוליטיקה היומ-יומית - והממשל שהיה קיים בשטח איזון את הדברים: הוא נתן שכר למי שפיתן את התביעות הרדיקליות ולא נתן שכר למי שהיה רדיקלי. - אותו מטשל גורש בכוח הנשק, זה היה הממשל הירצבני. בוצר מצב של חוסר-איזון. כך שאי-המעורבות מהווה טיוע לצד שמתערב. השאלות הפוליטיות במסכות על ידי ארגונים ועמותות ובשעת הצורך גם על ידי חוליות טרור שפסילות אשמה.

12.11.78

נשאלת השאלה איך אתה מתמודד עם זה. אפשרות אחת היא - אני אראב לכך ששום טרור לא ישרוד. אנו לא הצלחנו להביא למצב שפה אין טרור פנימי בכלל. זה בוודאי קשה, כי האיטיסידיזיה לא חייבת להתרחש בפנים אלא בחוץ. אבל יש ענין של המעורבות הפוליטית. כאשר יש אידיאולוגיה מושכת קצת ופולה לא סתייג שום דעיון נגדי של דו-קיום אלא רק אומרים נטפל בכיוב ובמים, אתה יוצר פער. ואז למשל, ראש מועצה כפרית נותן ביטוי לכך שהוא בעד דו-קיום עם ישראל. נוסף לאיום של אשפ באוירה של היום, משרד הפנים הירדני אומר לו: אנו לא נכיר בך, לא ניתן את התמיכה הירדנית ונפסיק אותה, אלא אם כן תחזור בך פומבית מהצהרתך על דו-קיום עם ישראל. בדרך כלל דרך הביטוי היא מאוד אלימה. אם אתה לא מתערב, פירוש חברי המגרת אותו לידי לוחציו. איך אפשר להתערב? אומרים: אם תפסיק את התמיכה הירדנית של כך וכך לירות ישראלית בגלל תמיכתך דו-קיום עם ישראל, נחזיר את התמיכה הזו, אלא אם כן ישראל אומרת: אני ארישה לזה אם יש תמיכה בקמפ-דיוויד, ונדמה לי שזה עיוות השל המצב הנכון.

מעבק לשורת ההנחות האלה שהיו ביטויים

הסברתיים כלויים והשפיעו דבנה מאוד על ביצוע המדיניות השטח, דומני שנקו להביע להנחה נוספת שהיא בעלת משמעות רבה, שושמעה שיחות תדרוך לעורכים, אולי פנימיות, ושוב אני מדבר על הנחות מ-1967, שהוסני לא נכחנו בדרג המתאים מאז: ההנחה אמרה כך - עתידם של השטחים יהודה, שומסון ועזה לא יכרע על פי העמדות הפוליטיות של התושבים אלא יוכרע בנשא ומתן עם גורמים חיצוניים אחרים - גורמים בינלאומיים וגורמים ערביים אחרים. העמדות הפוליטיות של האוכלוסיה אינן חשובות בכלל לעתיד השטחים. מה שקורה בשטחים חשוב הסברתי, לכן צריך שייראה. התיאוריה הזו לא תפסה, כי גם הסברתי אתה לא יכול לבצל חיובית את מה שקורה בשטחים אם עמדת התושבים היא עמוה עוינת. זו דוגמת הטפסות. כשדברים עם עתונאי זר אז הטפסות הוכנע על ידי מוטחים אמריקאיים ולא על ידי מוטחי משרד החקלאות הישראלי, ומה שעשו, עשו לעצמם. הגענו למצב שאותה תיאוריה שעתידי השטחים לא יוכרע על ידי עמדות תושבי איננה תופסת. עמדות תושבי השטחים לא אמר שהן סבריות, אבל יש להן השפעה, לא רק לגבי הדיון על עתיד השטחים אלא יש להם השפעה על הדרך בה ההול המשא ומתן והיכולת להגיע להסדר עם מצרים, לפחות ערך הסדרתי. דומני שההסחה הזו הוכחה כהנחה שאיננה מדויקת וצריך במידה רבה לשנות אותה. אינני בכנס לשאלה אם מבחינה מוסרית או פוליטית היא טובה. השאלה איננה עוסקת במבחן המציאות של היום. היום העמדה הפוליטית של תושבי השטחים היא גורם של ישראל יש בה ענין.

כאן אני רוצה להעיר הערה.

כל איש פוליטי בישראל, במידה זו או אחרת - לא חייתי חיים מפלגתיים אבל אני יודע את זה מהעונות - למשל אם ראש מועצה בעיירה מסוימת מתחיל לעשות צרות למרכז המפלגה, לא יתביישו לנקוט צעדים כדי ש אותו ראש מועצה או ראש מניף יבין את מקומו, יכין שהוא מסולכד אם הוא רוצה למשל תקציב למועדון שלו -

זה היה פעם.

י. רבין:

זה הלבנטיזם הערבי.

ע. גור:

הכסחתי שאתיחם לשאלה איך אני רואה את ההתגבשות הציבורית הנוכחית והשלכותיה

מ. מילסון:

שלוש נקודות ראיות: 1. תכנית הממשלה; 2. תכנית מכסיטליסטית מבחינת התביעות הטריטוריאליות שלה ומכסיטליסטית מעבר לתפיסה הממשלתית. 3. תפיסה מינימליסטית מבחינת התביעות אאאאאאאאאאאא הטריטוריאליות.

מתחיל איך זה נראה לי מנקודת ראות של תכנית הממשלה ומה ההשלכות. המצב הנוכחי הוא גורם המקשה מאוד ועלול לחבל בתכנית הממשלה כפי שאני מכיר אותה. אני מקווה מאוד שההסכם עם מצרים יחתום, ולומר שהוא יחתם כהסכם נפרד נדמה לי שזה בלתי סביר. זה קיבל אישור בנאום הקצר של סעיף טרעי מאתמול, שפצרים רוצה לשטור על זכויות הפלשתינאים. לכן יהיה הסכם שיש בו זיקות או שרים אלה או אחרים לנושא השטחים, ואז ברור

לשכת הפרוטוקולים		
דף	מתיך 2	דפים
עותק	מתוך 5	עותקים

12.11.78

שאם בשטחים נייצבת חומה אחת מלוכרת שמצליחה להשתיק את כל הקולות האחרים, אני חושב שיש סיבה לחשוש מהשפעות חסרות מאור, כאשר עומדת חומה מיליטנטית מול ההסכמים. עלולות להיות לכך השלכות חסרות הן להתקדמות העניינים עם אצאאל מצרים עד למועד כינון היחסים הדיפלומטיים וגם אחר-כך.

מהבחינה המינימליסטית ליברלית: אני עושה הבחנות די גסות כרי לקצר, יש אולי שני מחנות עקריים: 1. מינימליסטים מבחינה טריטוריאלית, הגורסים ועברת שטחים תוך הסכם פוליטי עם ירדן; 2. מינימליסטים מבחינה טריטוריאלית הגורסים מדינה פלשתינאית. ברור שמהבחינה של אותה אסכולה שהיא מינימליסטית טריטוריאלית אבל מתנגדת חריפה למדינה פלשתינאית, בוודאי שהמטב הנוכחי הוא מטב מאוד בלתי נוח, מאוד מסוכן. מאותה בחינה של המינימליסטים שגורסים מדינה פלשתינאית כפתרון, יש לראות כמה תרים מעניינים - ואני מתייחס לדברים ששמעתי מנציגים סוסטכיים של אותה גישה: חלק מבעלי האסכולה הזו אומרים: אף-על-פי שבנד העקרוני איננו חסידי הכנית האוטונומיה ככוונתה המוצהרת, בפועל רואים בה את הרע במיעוטו, כי רואים שבפועל היא תביא לאותו פתרון. לברטתם, יש בה סיכונים, אבל היא טובה יותר מהיעדר פתרון. וכיוון היעד הסופי שלהם הוא מדינה פלשתינאית לצד מדינת ישראל, ומכיוון שלפי הבנתם הכנית האוטונומיה עתידה להוביל למימחש יעד זה, לכן: א. המטב כולו איננו רע והחזית המינימליסטית שמתבטאת שטחים אף היא אינה כל כך מלוכרת, כי מצד אחד היא מבליטה שהאוטונומיה היא רק פתרון חלקי ובכך מאפשרת את עמדתם העקרונית, אבל בסופו של דבר הלחץ האמריקאי יעשה את שלו. לכן הם מאמינים שהתכנית היא הרע במיעוטו והתנגדות המינימליסטים עשויה להתרסקן ושהווה אישור לעמדתם שהתכנית איננה סיפוק מלא. אבל חושש שזו הערכת מטב שאיננה נכונה. כיוון שהדינמיקה של התגבשות החזית האחת המאוחדת בראש אש"פ לא תאפשר קבלת הסכם מאותו מטב אלא המינימליסטים הטריטוריאלים היהודיים היותר אליו. נוסף לכך, אותן הטכנות לבני ההסכם המצרי צריכות לעורר חשד גם אצל המינימליסטים הישראליים עם השלכה נוספת: ההשפעה של התגבשות חזית כזו על ערביי ישראל אצאאלוכבר ניכרים סימנים בבלייל.

יש אסכולה ישראלית מכטימליסטית שלא שבעת רצון מתכנית הממשלה ואומרת: אדרבה, צדקה עשה עמנו הקקוש-ברוך-הוא שהקשה את ליבכם כמו הקשה את לב פרעה. דוסני שגם האסכולה הזו טועה. א. בגלל הקשיים הממשיים שהמכטימליזם גורם לעתיד יחסינו עם מצרים. ב. מכיוון שהמכטימליזם הזה מתבטא תוך התגבשות ציבורית ואוירה בינלאומית שאיננה מקבלת את המכטימליזם הזה, דומנו שהמכטימליסטים יהיו שוגים באשליות אם יגידו, מה טוב אם הם דוחים. אלא אם כן אולי ישנה גישה אחת, אבל אינני יודע אם היא קיימת בישראל, אינני מכיר אדם שגורס אותה: שצריך להשאיר את המטב כמטב של חוסר הסדר, של אי-נומליזציה ביחסים, ועל כן, אדרבה, מול הגישה הזו בעצם אין לי מה לומר.

ש.י. גרום: קיימת גישה כזאת.

י.ת.י.: גישה משולבת של סחבת ושל דבר כזה.

מ.מ.ילרון: יש גישה הקשורה לתכנית הממשלה, האומרת שהמטב לא בריוק לפי התכנון שלנו אבל אנו אומרים: שין עם מי לדבר ועל כן זה יתן לנו מרווח זמן לעשות דברים אחרים. יש כאן שתי טעויות: אין עם מי לדבר ואז באים גורמים אחרים ואומרים לנו: אם אתם יצרתם תחת שלטונכם שאיש לא רוצה לדבר, אנו בינתיים נדבר. אפשרות אחרת - אם יצרתם מטב כזה שאיש לא יכול לדבר והצעתם תכנית שאיש לא מקבל, אז הכפא נכרסם טעט על מצת שידברו. יש טעות נוספת פזוית אחרת - נשאלת ושאלה האם אפשר להביא אנשים להתארגנות? התשובה היא בפשטות ק. אינני מתכוון להביא אנשים ברובים אלא לתוצאה של פעילות פוליטית. כי מה שצריך לעשות זה לא ויאלוג של מעשים שאיננו דיאלוג אלא עשיית דברים בלתי-לכנטיים מבחינה פוליטית והפקרות בחחום הפוליטיא; מה שצריך לעשות זה: דו-שיח פוליטי עם אותם אנשים שטוכנים לרו-קיום עם ישראל. זה דבר שטעולם לא נעשה באופן רציני.

12.11.78

א. רבנינשטיין: השאלה היא מה משקלם הטוטאלי של אותם אנשים.

ב. מילסון:

יש בוודאי הרבה שאלות. יש אולי שאלה שאציג בשטכם, אני מניח שאתם רוצים לשאול. תיארתי כאן תמונת מצב כזו או אחרת יותר או פחות מרבינה בהתאם להשקפתו של האדם. האם זה מצב הנחתן לשינוי בפידה מסויימת? מכיוון שאינני גורם דטרמיניזם היסטורי מובהק, אני מאמין שיש משקל להכרזת פוליטיות של גורמים פוליטיים מוטכיים, לא רק תיאורטית. לא הייתי מאריך כל כך בדברים אילו חשבתי שאי אפשר לעשות כלום. ושוב שאלה, שמה אמר האומר, שמה אפשר לעשות, המדובר בשינוי הכרוך בהפעלת אמצעים לא חוקיים, אלוה, פיצוץ כתיים, ואז שכרו של השינוי יוצא בהסדרא שימוש באמצעים פסולים מוסרית ומזיקים מדינית. מכיוון שאני, כפי שאמרת, חושב שהפעלת אמצעים מסוג זה היא ענין פסול מוסרית ומזיק מדינית, אני מדבר על שינוי דרך שימוש באמצעים אחרים. אני מאמין שהוא אפשרי. אני מאמין הן על יסוד כריקת תקדימים היסטוריים והן על יסוד בסיובי האיש. זה לא דבר קל; זה ענין של סופחיות ופעולה על יסוד בחות מדיניות מסויימות. זה מחייב תשומת-לב רבה של הדרג המדיני העליון. דומני שהאמצעים האלה, התפיסות האלה, נעולם לא הוקדשה להם תשומת-לב מספקת כדרכים המתאימים, ששום לא ניסו כראוי, אבל היו דוגמאות שיש אפשרות. אתן חוגמא אחת טפזיפית, לצערי, היא קשורה במשהו שלא היה בשנה וחצי קרוב, אלא קודם לכן.

בקיץ 1977 ישראל הזילה שטחים את חוק מס ערך מוסף. כפי שאתם זוכרים, הדברים עוררו התנגדות לא רק בישראל אלא גם בשטחים. בשטחים ה היה זמן קצר לאחר שהעיריות בפלו בידי ש"פ. היה בסיון סכרון של אש"פ להפוך את הנושאה זה לנושא פוליטי של מאבק וללכד במסגרת המאבק הן את הציבור הפוליטי והן את ציבור הבוחרים. בלי להיכנס לפרטים, כתוצאה מהחלטות בדרג המדיני וכתוצאה מהפעלת אמצעים - צבא לא הופעל וחזויות לא נפתחו בכוח, היו עתונאים שעשו פאניקה ואמרו שזה כמו במאורעות 1936 - לשמחתנו, הדרג המדיני קיבל אז החלטות מתאימות שבעקבותיהן הופעלו אמצעים לא אלימים, לא גירושיים, לא פיצוץיים, לא הלחמת חזויות, והשביחה במטה, ופוטכיי אש"פ לא הצליחו להפוך את זה למנוף פוליטי.

הדברים אפשריים. הם קשורים בהחלטות פוליטיות שעיקרן החלטה ערכית, עקרונת, של קיום דו-קיום פוליטי דווקא עם אותם אישים שמובנים לדו-קיום עם ישראל. אני חושב שגם אותם אישים שמובנים לדו-קיום עם ישראל לא מוכנים להכיר באיחוד ירושלים. זה ענין של יצירת דיאלוג פוליטי, של תן וקח, שעל זה מטכיימים וזל זה לא מטכיימים. מי שאומר, אם הוא לא מכיר באיחוד ירושלים אז אי אפשר לנהל דיאלוג פוליטי, הוא טועה. גם מאדאח לא מכיר באיחוד ירושלים, האם בגלל זה סגרנו את הדיאלוג הפוליטי עמו?

היו"ר מ. ארנס:

אני חושב שזו טקירת מצב שמחייבת דיון. אם יש לחברים שאלות, פרופ' מילסון מוכן להשיב. אני מבקש להציג שאלות בקיצור.

ש.י. גנס:

פרופ' מילסון אמר שהתמיכה המסוייבת באוטונומיה איננה קיימת.

ב. מילסון:

התמיכה שהיתה קיימת בתכנית השלום של מאדאח נעלמה כעבור חודשיים. לא היתה אמצאא תמיכה בתכנית האוטונומיה.

ש.י. גנס:

האם התמיכה הזו נבעה מתוך שינוי התפיסה או מתוך סירור, מתוך פחד שהפיצוץיים הטילו?

12.11.78

אמרת שיש עם מי לדבר. האם אין חשש שאנשים שרוצים ברו-קיום יהיו מוכנים לדבר אתנו, או שלא ידברו בגלל הפחד?

אם אינני טועה, אדוני הפרופסור, לפי מה שהבינותי מדברייך, המדיניות שלנו משטחים עד 1967 היתה מוטעית. מדיניות היד הרכה נכשלה. הכאת כמה דוגמאות: גלובי פלשתיין, דרישה לרובים, מה שאמר ראש עיריית טול-כרם שאלה שנעצרו הם לא טרוריסטים אלא אנשים שלוחמים נודו צודק, ובמיוחד, אם אינני טועה, ההתארגנות בשטחים, שכתוצאה מכך עברו חלטון לידי אש"פ. לדברייך, זה היה סיקח טעות. אני סבין שכל התפיסה שלנו של חיים ברו-קיום, כל המדיניות שלנו, היתה כשלון חרוץ, שכל מה שנתנו יותר ויותר הם התרחקו מאתנו. לא הכירו לנו טובה על הסיטואציה. האם אני צודק שהתכוונת שהמדיניות של דו הקיום נכשלה?

שאלה נוספת: האם לדעתך כלי התקשורת שלנו נבמיוחד הטלויזיה, מעודדים בעקיפין את תוצאות משטחים על ידי "חירבת חיזעה", של-ידי כך שהטלויזיה הקרינה איך הורטים בתים - האם הסברה שלנו נכונה, במיוחד בטלויזיה? אני קורא מה שכתוב במאמר ראשי ב"מעריב", שהריסת הבתים היה בדיוק כמו "חירבת חיזעה".

מ. פילסון: יתכן שבמה שאומר עכשיו אענה לכמה שאלות אחרות. דומני שיש להבהיר כאן כמה דברים.

ש. גרנט: אולי אני מסיים את שאלותי. הדתי

ראשי הציבור/שהצהירו שהם תומכים בלאאש"פ, האם אין הם חוששים מהשטחה קומוניסטית? הלא עראפת מייצג במידה מסוימת את רוטיה.

האם יש לך סידע מה הם חושבים על מדינה פלשתינאית? איך יכולה להתקיים מדינה פלשתינאית בשטח כל קי קסון? האם רוצים קשר עם ירדן או עם ישראל?

הם
האם חוטכי אש"פ נשאלו אצאא איך אצאא יכולים לתאר אף מדינה פלשתינאית עם אש"פ, בשעה שקיימת האטנה הפלשתינאית שמדברת במפורש על השטחה מדינת ישראל?

האם היחסים בזמן האחרון בין ירדן ואש"פ הם יחסים כנים? האם חוסיין חושב שמדינה פלשתינאית תהיה כתובת? האם חוסיין לא מוכן שמדינה פלשתינאית עלולה להוביל להשמדת המדינה האששית? האם זה רק משחק מצד חוסיין? אני חושב שחוסיין ער לבטייה זו שמדינה פלשתינאית יכולה להביא לחיסול הטלופה האששית.

כסוף דברייך אמרת שיש אפשרות לדבר עם אנשים על דו-קיום. תל דברייך לפני כן אינני רואה את האפשרות שיש עם מי לדבר על דו-קיום. מה שאמרת על ראשי העיריות, על ראשי הציבור, על אש"פ אצא הדת, כולם מתייצבים מאחורי אש"פ. עם מי יש לדבר?

מ. פילסון: אני רוצה להתייחס לשאלה אחת שהסתבר לי שלא הבהרת.

כוונתי לעניין היד הקשה והיד הרכה. אם נתקבל הדושים שאני חושב שהמדיניות הישראלית משטחים היתה מוטעית, זה בוודאי בטובנים רבים נכון. אני מאמין שהרכה ונחוח-יסוד של המדיניות הזו הוכחו כמפורטות ומטוכנות לאפשרות של סטביליזציה ונודפלויזציה כיחסינו עם הערבים. זה בלי ספק התכוונתי לומר. אם הובנתי שאני מעדיף מדיניות של יד קשה על פני מדיניות ליברלית, כנראה שלא הבהרתי את עצמי נכון. אינני גורס שמדיניות של יד קשה היא פתרון לבעיות. מדיניות של הפעלת החוק היא לדעתי דבר טוב - היא דבר טוב באשדוד, היא דבר טוב בתל-אביב, היא דבר טוב גם ברמאללה וכשכס. בפירוש: חוק, לא פעולות בלתי-חוקיות, לא פעולות אלימות, לא פעולות שהן על גבול החוקיות כגון גירוש על-פי

12.11.78

חוקת הבטחון או פיצוץ בתיים. הערעור שלי הוא על דיאלוג מעשים שהוא כיסוי לדבר אחר. אינני יכול להעלות על הדעת אאש אפמנה כמעט נאיבית ביצירת חיים משותפים ב-1967 הובילה אותנו לקריאה לחזרה לגבעות יפו בנובמבר 1978. אינני יכול להאמין שהדבר שישיראלי כלשהו חתר אליו, ראה אותו בשביעות רצון, אבל זה דבר שקרה. אנו בוודאי לא הגורם היחיד שהשפיע. יש פה גורמים שונים: הדמית העוצמה הישראלית, גורמים ערביים, דעת קהל בינלאומית, אבל גם אנחנו גורם. אלא אם אומרים שאנו לא גורם, וזה המשמעות של עקרמנו מהדיאלוג הפוליטי.

כך שאם הבינו שאני גרם הפעלת יד קשה, אני מבקש לתקן. אינני גורם שיש קשה היא פתרון קטנים לפתרון יחסינו עם העולם הערבי בכלל והשטחים בפרט. דבר אחד עלינו לזכור בכל פתרון פוליטי שעתיד להתקיים - אם אוטונומיה ככוונתה המוצהרת של התכנית, אם סרינה פלשתינאית ואם פשרה טריטוריאלית עם ירדן - בכל פתרון כזה, נדמה לי שכל בר-דעת בישראל מבין שיש עניין ישראלי לאופי הסנהיגות שיושבת מיד לידינו. הרי זה דבר אלמנטרי. לא נוכל לוטר, לא איכפת לנו, אנו אדישים לחלוטין, זה לא מעניין אותנו. והרי זו המשמעות של אי-מעורבות במשחק הפוליטי. האם תושבי גן-שמואל לא מתעניינים בכלל מי ראש המועצה בקעה אל-גרביה? הם מתעניינים. לא אנסה אפילו לומר שאולי הם מנסים להשפיע דרכים חוקיות. אז אם לתושבי גן-שמואל איכפת מי ראש העירית בקעה אל-גרביה, אז לפרינת ישראל לא איכפת מי יהיה ראשי הערים בגדה המערבית?

הי"ר מ. ארנס: לאור ההערה שלך נקיים דיון במצב השטחים.

ב. ה. לוי: בגלל שמצבנו סובל, אני מציע שנאפשר לפרום אקצין להשיב כדי לא להטריד אותו פעם שליטית.

הי"ר מ. ארנס: לא הייתי רוצה להטריד את פרום אקצין פעם נוספת, אבל אני חושש שנצטרך לעשות זאת. כי אם אנשים לא יוכלו לשאול עכשיו שאלות להרצאתו של פרום מילסוץ, נשבור את הרציפות.

י. רוט: שמענו בדיווחים קודמים שנעצם יש הבדל בין מה שנקרא הסנהיגים המקומיים בשטחים מדבריים באופן פורמלי ובין מה שמדברים עשיחות פרטיות. עד כמה הנושא הזה של שובי בין דעתם האמיתית ודעתם הפוסטכית קיים, ועד כמה אפשר לסמוך על תוצאותיה?

צ. גורן: אתה הרי אינך רק איש אקדמיה המרצה בפנינו על נושא שליבוש התמונה בו הוא מזעזע. אתה היית בעשיה. האם היה גוף או ועדה או אחראי בתוך הממשל הצבאי שסימל בכלל בעיה? שעשה את אותם דברים שעל חלקם רמזת פה? אם כן, מה נעשה? אם לא, האם הופנתה תשומת לב של הגורמים הפוליטיים - של הבטחון, של ראש הממשלה ושל גורמים אחרים? האם זה הובא לידיעתם באותה חומרה? האם טישהו ניסה להציג את הדברים?

יש לי שאלה - אולי אתה מוכן לערוך בכתב לחברי הוועדה גיבוש של כמה מהדוגמאות שבאת כדי שאנו לפחות היום נוכל להזעיק ולפעול על סמך הדוגמאות האלה?

ח. דרוקמן: האם הממשלה והמטוונים הישרים על הנושא הוכנסו לתוך כל אותן הבעיות שעליהן האם התקיים דיון וכתוצאה מכך העניין לא טופל? או מדוע טופל כפי שטופל?

12.11.78

א. אגון:

יש סברה שתכנית השלטון העצמי הישראלית לטרות כוונת בעליה יש לה דינמיקה עצמית שעל כורחה תוביל לעצמאות ערבית. שמעתי מפי ערבים בחו"ל תמיכה בגירסה הזו שלפי דעתי סבירה מבחינה אובייקטיבית. שאלתי: האם יש בגדה ובעזה אסכולה הסעריכה שהכוונה לחוד והתוצאה לחוד, והתוצאה מוכרחה להיות בצורה כלשהי ביטול השליטה הישראלית והחלפתה על ידי עצמאות ערבית? האם יש כאלה שרואים זאת כך?

ב. חלמי:

גבי אותם ששים אחוז סמוצא פלשתינאי בירדן - האם הרבה זה קיים בתודעה של הציבוריות הירדנית, גם אצל בעלי המוצא הפלשתינאי וגם אצל השאר?

גם אני רוצה לשאול בנין חוסיין-אס"פ, לא בירדן מה חוסיין חושב על המדינה השלישית אלא מבחינת העובדות שקרו בשטחים. היו ידיעות לא ברורות בעתונות שאזכרו פגישות. בפניה שהידיעות נכונות, מה היה?

שאלה הקשורה במדיניות שלנו גובר בשטחים - האם צדקה הגירסה שאמרה שלא צריך לתת כל אפשרות של התארגנות פוליטית בשטחים?

ג. הלוי:

אני שומע מתוך דבריך שזאת ביקורת קטלנית מוצדקת על כל המדיניות בדרגה גבוהה שלנו בשטחים. מוחזקים מאז 1967. זאת אומרת, זוהי המדיניות ששרי הבטחון רצו בה, וקבעו אותה דייין ופרס. לכן זו לא שאלה אם איזה דברים יותר נטובים עשו משהו אלא זו שאלה של מדיניות. האם זה לא מאוחר עכשיו לצאת מהתוצאות של המדיניות הזו?

האם זה לא גולם שיצרנו בעצמנו וקם עלינו? שתי מובטאות: 1. הנהירות למועצה העיריות שעשה שר הבטחון פרס בזמנו, שהיתה לכך התנגדות בישראל, אבל הוא קבע את זה.

ד. סילמן:

למיטב ידיעתי לא היתה התנגדות לכך. היתה התנגדות פוסט פקטום.

ה. הלוי:

2. עכשיו תכנית האוטונומיה ומה שהתפתח בעקבותיה יוצר דינמיקה בין אם החוזה עם מצרים ייחתם ובינן אם לא ייחתם. זה עורר כוחות שיוצאים משליטתנו. זה הגולם שקם עלינו.

היו"ר מ. ארנס:

נזמין אותך, פרופ' סילמן, פעם נוספת כדי שתוכל להשיב על השאלות, וגם נקיים דיון.

ששאלו בפעם הקודמת.

א. רובינשטיין:

אני מציע שלדיון יוזמן שר הבטחון.

היו"ר מ. ארנס:

בסדר. פרופ' אקצין, בבקשה.

פרופ' ב. אקצין:

אני מקנא בפרופסור סילמן שהוא נתבקש לנתח את המצב הפוליטי שהוא העיקר, בשעה שאני נתבקשתי להופיע כאן כפרופסור למשפטים ולעמוד על הצד המשפטי. אמרתי את זה מאשית דבריי, וצדק מר רבין כאשר אמר את זה מבריו, שהצד המשפטי הוא משני. קצת החלאתי שנתבקשתי לדון אלא בבעיית האוטונומיה. אני חושב שתפיסת האוטונומיה כמו שהובאה על ידי מוסדות ישראליים היא על כל פנים עכשיו מיושנת, אנכרוניזם. היא עדיין

12.11.78

קיימת על הנייר, כולכם זוכרים את 26 הנקודות. זה בר דוקומנט היסטורי. זה לא דוקומנט ריאלי, ואני חושש שהסכם המסגרת בנוגע לאוטונומיה של קמפ-דיוויד, גם הוא בחלקו הפך לדוקומנט היסטורי בייחוד לאור התביעות המצריות לגבי עזה.

היה כאן ויכוח בין כמה מחברי הוועדה האם האוטונומיה תחזיק מעמד בצורה זו או אחרת או אם תוליד מדינה פלשתינאית. אינני זביא. שתי האפשרויות קיימות, ואינני יכול לומר, ואני חושב שאף אחד לא יכול לומר בוודאות שהתוצאה תהיה זו או זו. שתי האפשרויות קיימות. רוב הסיכויים, הייתי אומר, היום, בביון התפתחות למדינה פלשתינאית, אלא אם כן ישתנה המצב בעקבות התערבות ירדן. לעת עתה אינני רואה שום סיכויים של שינויים בעמדת ירדן. קי שתייתי אומר שרוב הסיכויים שהאוטונומיה תוביל למדינה.

ד"ר הלוי דיבר על הסמכויות שלנו כמיליטרי אוקיופנט.

ג. רנא:
אם הנכחי נכון את התשובה הקודמת שלך, הבנתי בעצם אמרת שהשאלה אם האוטונומיה תוביל למדינה פלשתינאית, לדעתך זו ההתפתחות הנראית כסבירה יותר. וניסקת זאת בכך שהיות ואין מעורבות ירדנית אין אפשרות לפתרון עם מעורבות ירדנית. אני מבין מהתשובה הזו שהאשטונטיבנות היחידות שאתה רואה לאפשרות של התפתחות האוטונומיה זה או אפשרות שהשטח הזה יועבר לשליטה ירדנית סטרייטת או התפתחות למדינה פלשתינאית.

ב. אקצין:
קיימת עוד אפשרות. כל האפשרויות פרט להתפתחות למדינה פלשתינאית חדיות, לפי דעתי, בשיתוף מסויים עם ירדן שלעת עתה אינני רואה את סיכוייו. מהק צורות שיתוף, על כך אומר דברים אחדים אחר-כך.

ע
ד"ר הלוי שאל אותי האם לדעתך/חיטול סמכויות הממשל הצבאי הנוטל מבחינה משפטית גם סמכותנו כאוקיופנט, כמחזיק בשטחים. לאו דווקא. אינני מדבר כאן מבחינה פוליטית. מבחינה משפטית זה שני דברים שונים. כי "מיליטרי גוורנמנט" זה מונח טכני. אגב, כאן אני קצת טומחה. בשעתו, כאשר הייתי סקיד הממשלה ברוש'ניגטרון, הייתי אחד המתכננים העיקריים של בעיות ה"מיליטרי גוורנמנט" של ארצות הברית בגרמניה. "מיליטרי גוורנמנט" זה בר טכני, ויכול האוקיופנט לפקח על שטחים שונים במישורים שונים ובמכשירים אחרים מאשר מכשיר הממשל הצבאי.

ב. הלוי: אבל האם שאר אוקיופנט אם זה ל יסוג ?

א. רנבינשטיין: מערב ברלין היא רוגמא נכונה שהעלה סרוט' אקצין. כנות הברית שם הן בעלי סמכות.

ב. אקצין: כאשר להתערבות הצבאית, מיליטרי גוורנמנט לא יכול להשאיר צבאות בכל מקום בשטח. הוא חסיד מרכז את כוחותיו.

ב. הלוי: השאלה היא האם מבחינה עובדתית הוא נשאר מקומות אוקיופנט? אולי הוא בהיה רק אוקיופנט של X אאאא, אם חותמים על X מקומות?

ב. אקצין: יחכן.

לשכת הפרוטוקולים	
דף	מתיך 24 דפים
עותק	מתיך 5 עותקים

12.11.78

לגבי ההבדל שגם ד"ר הלני וגם אחרים הביאו: ההבדל בין "אבולישן" ובין "ויטראוול פורסט" - אני רוצה להפנות את תשומת הלב, שהנקודה הראשונה מבין 26 הנקודות של ראש הממשלה מדברת בפירוש על ביטול המינהל של המסלל הצבאי. זאת אומרת, המסלל יכול להישאר, אבל לא המינהל. זה לגליזם שאני חושב שקה יהיה להגן עליו.

ה. למי: זה היה הדגש תיקרי של ראש הממשלה.

ב. אקצין: ד"ר ורהפטיג סבור היה שהחלטה 242 איננה נוגעת לאוטונומיה. אני צריך להפנות תשומת-לבכם לכך שהחלטה 242 מזכרת בהסכם המסגרת הדין באוטונומיה. כך שלדאבוני יגישו המיד שהחלטה 242 נוגעת לדבר.

ד"ר ורהפטיג אמר לנו שלוח הזמנים נזכר על ידי הסודליטיס. מכאן הוא הסיק שבעיית לוח הזמנים תעמוד רק לאחר שכל הסודליטיס יעברו. אני חושב שזה טיעון חלש. דווקא מפני שבמסמך אחד באה מלה אחת אחר השניה, אז צריך להגיד שצריך להיות הפרש במה? נכון שבאותו מקום, ב-2. מדובר רק לגבי לוח הזמנים הקשור בחוזה השלום. אבל פה בא הלינקג'. אל תשכחו שגם בחוזה השלום וגם במסגרת טובר על הזיקה ההדדית ביניהם. אגב, לוח הזמנים הוזכר פעם שניה בהסכם המסגרת ב-5, ושם דובר על לוח הזמנים בקשר לכל החובות. ושם גם ארצות הברית מעורבת בעניין.

א. רובינשטיין: אבל זה לא לוח הזמנים לבחירות לאוטונומיה.

ב. אקצין: מדובר שם על הכל. זה נאמר בלשון כללית מאוד. אינני מדבר על האפשרות שלנו לתת פירוש דסטריקטיבי לכל הדברים הללו. אני רק רוצה להפנות תשומת-לבכם לפירוש ההצד השני יוכל לתת, ובוודאי יתן.

אולי האוטונומיה תתפוצץ, אמר ד"ר ורהפטיג, ואז נישאר שליטיים בשטח. השאלה אם האוטונומיה תתפוצץ מה יהיה המצב ומה יהיו הלחצים עלינו, והשם נוכח שייך לשלוט בשטחים. יתכן. כמובן קיימת אפשרות, לא כל כך ריאלית, אבל אפשרות לטעון שעדיין קיימת האלטרנטיבה של מה שקוראים פשרה טריטוריאלית. ושוב אני רוצה להזכיר לכם שמקום אחד בהסכם המסגרת מדובר על "לוקיישן אוף באוגדריס". אפשר לראות ששם זה מדובר קטן ביותר הדין בפרטים מלבד, אבל אם יש מזל, כוח וקונצוקטורה מתאימים, אפשר לעבור מזה לפשרה טריטוריאלית, בפידה שהמצאיות האפשר את זה, ובמידה שכוח המיקוח של נציגינו יכשיר אותם לכך.

מדופ' רובינשטיין ויבר על עמדתו של יורם דינשטיין בקשר לחוזה השלום ובקשר לטעיף 6. לא בתבקשתי לדבר לגופו של עניין, אבל אני רוצה להעיר, שלדעתי צדק יורם דינשטיין בהדגשת החולשה המשפטית של טעיף 6(5). אני מאוד מצטער על החריפות שבה הוא הביע את דעתו, אבל למעשה טעיף 6(6) הוא חלש מאוד. ואילו היחה אפשרות לבחור בין ויתור ישראלי בנוגע לטעיף 6 לבין ויתור ישראלי לגבי לוח הזמנים, הייתי בוודאי מעדיף לוותר על טעיף 6 מאשר על עניין לוח הזמנים.

ע. גורן: טעיף 6 בנוסח זה?

ב. אקצין: מדופ' רובינשטיין אמר שהסכם המסגרת מדבר על ריבונות של ישראל וירדן מלבד. אינני בטוח שהוא בתכוון לכך. טעום שההסכם בלבד לא מזכיר את עניין הריבונות. הטעם ומתן על ה פייבל סטטוס" מנוסח בצורה כזו שהוא איננו מונע ריבונות ירדנית או ריבונות כלשהי בשטחים. היאורטית, מאפשר אוטונומיה בלי מסגרת של ריבונות כלשהי או של ריבונות משותפת, וכל האפשרויות האלה מבחינה

12.11.78

שפטיית פתוחות, ומבחינה פוליטית יתכן שהן פתוחות.

מר בר-לב דיבר על הביטוי "נסיגת כוחות ישראל למקומות מסויימים", שזה משא למשא ומתן. "לוקיישנט אורף באונדרסט" זה גם כן נושא למשא ומתן. אבל "לוקיישנט אורף באונדרסט" נאמר רק בקשר למשא ומתן על הסטטוס הסופי. זו חולשה מסויימת שאני מניח שאילו נאמר היה, היו נציגינו נטענים מכך. הם התחייבו כנראה לא להכניס שינויים טריטוריאליים כלשהם לגבי ה"אינטרים" של האוטונומיה אלא רק לגבי הפיינל סטטוס. זה יכול להיות רציני בקשר לבעיית מזרח ירושלים ובקשר למקומות ליד הים, ליד כפר-סבא וכו'. כנראה שבעת הלוקיישנט אורף באונדרסט נדחתה עד למשא ומתן הסופי.

מר בר-לב שאלה אם מרות האוטונומיה היא על השטחים כולם, אם היא טריטוריאלית או רק על חלק מהשטחים. במלים אחרות, האם האוטונומיה תשתרע על אותם שטחים שבהם יתרכזו הכוחות הישראלים. זו שאלה שאיננה ברורה. אינני יודע אם דבר זה בכיוונה נכתב בצורה לא ברורה משום שהצדדים לא יכלו להסכים, או שלא בכיוונה. על כל פנים הדבר הזה לא הוכרע. אותו דבר לגבי הישובים היהודיים. יש שני רמזים הסותרים זה את זה. אנו מוצאים ב-אי.3. בעמוד 3 של הסכם הסדרים לגדה המערבית ולעזה. זה כאילו רומז על סטטוס אוטונומי טריטוריאלי על כל השטחים. מאידך גיסא, במקום אחר מדובר על אוטונומיה סלאה לאוכלוסיין, וזה רומז על אוטונומיה פרוצדוראלית.

השאלה תבוא היתה מה מצב החושבים היהודיים. טעמם חלוי במשא ומתן. אינני אומר שמבחינה אוטומטית הם נכנסים לאוטונומיה או לא נכנסים לאוטונומיה.

מר חלמיש שאלה מה סקור הסמכות בשטחים לאחר ההסכם על האוטונומיה. אני חושב שסקור כל סמכותנו בשטחים לאחר ההסכם על האוטונומיה יהיה בהסכם הבינלאומי של הישארות הכוחות הישראלים. גם היא אהיה כתוקף ההסכם. עד אז סקור הסמכות הוא שלנו.

בעיית ההתנחלויות ואדמות הממשלה הם נושאים למשא ומתן. במידה שלא יהיה משא ומתן (אני מדבר על קמפ-דיוויד) עד ההסכם, הסמכות שלנו. אבל היא יכולים אנו לעמוד בלחצים להגיע לידי הסכם? זו שאלה פוליטית-כלכלית, ואני חושב שלא נוכל לעמוד.

עד ההסכם אתה מתכוון על ההסכם לגבי הפרודליטיס או ההסכם הסופי?

אני מדבר על הסכם הפרודליטיס. כי הבעיה מה יהיה עם ההתנחלויות היהודיות ואדמות הממשלה, זה רק חלק מההסכם על הפרודליטיס.

יש מה שתירה. לא הבנתי את נקודת סקור הסמכות. בחשובה לשאלה לדר הלוי הבחנת בין "אוקיופנט" ובין "מיליטרי גוורנמנט". האם הכוונה שהסמכות עוברת כי אנו מפטיקים את המעמד שלנו כאוקיופנט בשטחים?

אבל אם ההסכם יאמר אחרת. יתכן שההסכם יתן לנו אפשרות להמשיך להיות אוקיופנט מבחינות מסויימות, וישארו התנחלויות מסויימות או כוחות. אבל זה לא "מיליטרי אוקיופנט" אלא אוקיופנט מטעם ההסכם הבינלאומי. היום אנו "בליג'רנט אוקיופנט" ואז זה יהיה "אוקיופנט" מטעם ההסכם.

מר שמיר אמר לנו שהסכם המסגרת מזכיר את עצמו כבסיס לחוזה השלום. הצרה היא שחוזה השלום גם כן מזכיר את הסכם המסגרת בחלק מהנושאים ההודית.

12.11.78

מר שריד צדק כאשר אמר שניסוח הפיינל סטטוס בקטגוריית מאפסר בין שאר האפשרויות גם את האפשרות של הסרינה.

בהסכם המסגרת בעמוד 6 די. 2 יש לעמוד על שני דברים חשובים: 1. חתימת השלום עם מצרים לפיו לא תלויה בשלום עם צדדים אחרים אלא תלויה רק בהזמנת צדדים אחרים לנהל משא ומתן על שלום. זה דווקא בסדר. זו אותה הולח הצרה שהשאר לעצמו סאדאת למקרה שיחליט לחתום על חוזה שלום אתנו, להסתפק בכך שבאותה עת אנו מזמינים את הצדדים האחרים למשא ומתן על שלום, ולא יותר. 2. הצדדים השותפים (אדר פרטיס) צריכים להיות מוזמנים לכרות שלום כתנאים/זהים לתנאים של חוזה השלום עם מצרים. אינני יודע מאיזו מידה הסמנטיקה הזו - מימילר, העזור לנו, אבל זו אפשרות קלה סמנטית.

חבר-הכנסת חריש צדק כאשר אמר ששלום עם ירדן איננו מניח דווקא ריבונות ירדנית. הוא מאפשר זאת, אבל מאפשר גם אפשרויות אחרות. כגון: ריבונות משותפת של ישראל וירדן לבני השטחים שבהם יהיו מוסדות סינהל עצמי. ויש לנו כמה דוגמאות לכך.

א. אבן: למשל?

ב. אקצין: אנדורה, טנג'יר.

א. אבן: דוגמאות סרנינות מאוד.

ב. אקצין: כל קונדומיניון. בשעתו, בסודן היה סינהל עצמי מסויים בריבונות של אנגליה ושל מצרים.

מזכיר הנועדה א. רדאי: השאלה הייתה האם התושבים יוכלו להיות ריבונים.

ב. אקצין: מעניין, במקום אחר מדובר על התושבים ובמקום אחר מדובר על הפלשתינאים. נמשא ומתן על ההסכם הסופי

הצר המיוצג צריך להיות הפלשתינאים. במשא ומתן לגבי ה אינטרסים הצד המיוצג צריכים להיות התושבים. לפי עניות דעתי, אנו יכולים לטעון שהתושבים הישראליים הם גם כן תושבים, אבל אם נסען את ה, תיכונן הוא שהם יהיו בתוך האוטונומיה ויהיו שם מיעוט. השאלה מה אנו מעדיפים. אינני יודע אם יש אפשרות של העדפה. אבל בסידה שיש לנו אפשרות בחירה - מה אנו מעדיפים, שהמושבות היהודיות בבקעה וכו' תהיינה מיוצגות במשא ומתן על האוטונומיה, והשטחים שלהם ייכללו בתוך שטח האוטונומיה, או שהם לא יהיו מיוצגים והם ישארו מחוץ לאוטונומיה. על כל פנים, כל הדברים האלה מבחינה טכסטית אינם ברורים.

בזאת סיימתי את התשובות.

הי"ר מ. ארנס: אני רוצה להוטרות לפרופ' אקצין על ההרצאה, על התשובות לשאלות ועל טבלנותו.

ב. אקצין: הסבלנות לימדה אותי דבנה וברי. אצא אצאא אגאאא

הי"ר מ. ארנס: אני לא לגלות את דבריו בוועדה היום בטובי.

ב. אקצין: כל אדם אוהב קצת פרטומט, ושטחתי לפאות את שמי בעתונות, אבל חשבת שמה שאני אומר כאן אני אומר

בישיבה סגורה, וזו לא הזדמנות לפרטומט. אילו ידעתי שאני מדבר לצפנור, לא הייתי אומר כמה דברים שפחזקים את הצד שכנגד ומחלישים את עמדותינו.